

Projekt

z dnia 31 stycznia 2022 r.

Zatwierdzony przez .....

UCHWAŁA NR .....

RADY MIASTA OŚWIĘCIM

z dnia ..... 2022 r.

w sprawie: przyjęcia sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oświęcimiu
za 2021 rok.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r. poz. 1372 ze zm.) w związku z art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r. poz. 2286 ze zm.) - **Rada Miasta Oświęcim postanawia:**

§ 1. Przyjąć sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oświęcimiu za 2021 rok, jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Oświęcim.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Konferencja Zebrała
10.11.2022
P. J. J.

Zatwierdzam
(data, pieczęć i podpis prezydenta)

Przekazano do Rady Miasta w dniu 09.02.22
Poz. centralnego rejestru projektów uchwał
Rady Miasta 473/22
(podpis pracownika Wydz. OR)

SPORZĄDZIŁA
ZASTĘPCA DYREKTORA
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Oświęcimiu
mgr Marta Węgrzyn-Skarbek

DYREKTOR
Miejskiego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Oświęcimiu
mgr Beata Baka

Rađa Prawna
Paweł Głównia

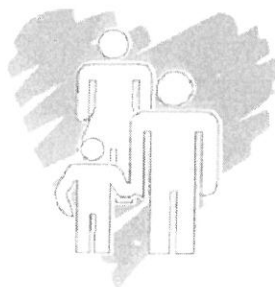
Wniosek o umieszczenie projektu uchwały w porządku dziedz
sesji RM w dniu 23.02.22

Załącznik do uchwały Nr .....

Rady Miasta Oświęcim

z dnia.....2022 r.

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
W OŚWIĘCIMIU ZA 2021 ROK**

Luty 2022 r.

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie s. 3
2. Kadra i zasoby lokalowe Ośrodka s. 5
3. Beneficjenci pomocy społecznej i rodzinny wywiad środowiskowy s. 8
4. Kryteria, przesłanki i zakres przyznanych świadczeń pomocy społecznej w 2021 roku s. 9
5. Praca socjalna, w tym specjalistyczna praca socjalna i inne działania wspierające realizowane w roku 2021 s. 17
6. System pomocy osobom bezdomnym s. 24
7. Programy i projekty realizowane w 2021 roku s. 29
8. Potwierdzanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, przyznawanie i wypłata świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów oraz wydawanie zaświadczeń o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego w oparciu o art. 411 ust. 10g ustawy Prawo ochrony środowiska s. 37
9. Realizacja świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zasiłków dla opiekunów, świadczeń wychowawczych, jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka określonego ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” oraz świadczenia dobry start s. 38
10. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej s. 43

Rozdział 1

Wprowadzenie

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu został powołany Uchwałą Nr XVIII/81/91 Rady Miejskiej w Oświęcimiu z dnia 18 kwietnia 1991 r. w sprawie utworzenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oświęcimiu.

Ośrodek działa w oparciu o Statut nadany mu przez Radę Miasta Oświęcim oraz Regulamin Organizacyjny zatwierdzony przez Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oświęcimiu.

Głównym przedmiotem działalności Ośrodka jest wykonywanie szeroko rozumianych zadań pomocy społecznej, w tym przede wszystkim określonych ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.).

Ponad to, Ośrodek realizując zadania z zakresu pomocy społecznej podejmuje szereg działań polegających na rozwijaniu nowych form wsparcia, w tym realizuje programy i projekty mające na celu usamodzielnienie i integrację społeczną osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, wymagających wsparcia oraz propaguje ideę wolontariatu.

Obok zadań pomocy społecznej, Ośrodek w roku 2021 wykonywał także inne zadania miasta Oświęcim, w tym zlecone z zakresu administracji rządowej. Zadania te obejmowały:

1) realizację świadczeń rodzinnych, regulowanych ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 111 ze zm.),

2) potwierdzanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r. poz. 1285 ze zm.),

3) udzielanie pomocy osobom uprawnionym do alimentów, regulowanej ustawą z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r. poz. 877 ze zm.),

4) wspieranie rodziny i współfinansowanie pieczy zastępczej, regulowane ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.),

5) udzielanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie miasta Oświęcim, tj. stypendium szkolnego i zasiłku szkolnego, które są regulowane ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r. poz. 1915 ze zm.),

6) realizację zasiłków dla opiekunów, przysługujących osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 r., w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, regulowanych ustawą z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 1297),

7) realizację świadczenia wychowawczego, regulowanego ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tekst jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 2407 ze zm.),

8) przyznawanie i wypłatę jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka oraz pełnienie koordynacji wsparcia i poradnictwa przez asystenta rodziny, regulowanych ustawą z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 1329),

9) realizację świadczenia „Dobry start” z tytułu roku szkolnego 2018/2019, roku szkolnego 2019/2020 oraz roku szkolnego 2020/2021 realizowanego w oparciu o przepisy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu "Dobry start" (Dz.U. z 2018 r. poz. 1061 ze zm.),

10) wydawanie zaświadczeń o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego w oparciu o art. 411 ust. 10g ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r. poz. 1973 ze zm.),

11) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, regulowane ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.),

12) przeciwdziałanie narkomanii, regulowane ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn. Dz.U. z 2020r. poz. 2050 ze zm.),

13) przeciwdziałanie alkoholizmowi, zgodnie z "Gminnym programem profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na terenie miasta Oświęcim na rok 2021", stanowiącym załącznik do Uchwały Nr XXX/461/20 Rady Miasta Oświęcim z dnia 21 grudnia 2020 roku w sprawie uchwalenia "Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na terenie miasta Oświęcim na rok 2021",

14) gospodarowanie częścią gminnego zasobu mieszkaniowego miasta Oświęcim (Dom Socjalny),

15) koordynowanie organizacją i realizacją prac społecznie użytecznych realizowanych w ramach podmiotów miejskich.

Zakres zadań powierzonych Ośrodkowi ulega dynamicznej modyfikacji, co wymaga ciągłego poszerzania wiedzy merytorycznej oraz organizacji zarówno nowo przejmowanych zadań, jak i dotychczas wykonywanych. Na przestrzeni lat 2016 - 2021 był on modyfikowany w następujący sposób:

- włączenie realizacji zadań z zakresu świadczenia wychowawczego (pkt 7 - rok 2016), które w roku 2019 uległo zwiększeniu z uwagi na poszerzenie kręgu uprawnionych do świadczenia wychowawczego w związku ze zniesieniem kryterium dochodowego decydującego o prawie do przedmiotowego świadczenia na pierwsze dziecko,

- włączenie realizacji zadań z zakresu przyznawania jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka oraz pełnienie koordynacji wsparcia i poradnictwa przez asystenta rodziny określonych ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" (pkt 8 - rok 2017),

- włączenie realizacji zadań wynikających z rządowego programu "Dobry start" (pkt 9 - rok 2018), przy czym na skutek zmian w jego uregulowaniu, od miesiąca lipca 2021 r. ograniczono jego zakres do spraw

związanych z przysługiwaniem przedmiotowego świadczenia z tytułu roku szkolnego 2018/2019, roku szkolnego 2019/2020 oraz roku szkolnego 2020/2021,

- wydawanie zaświadczeń o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego osoby fizycznej zamierzającej ubiegać się o uzyskanie dofinansowania z NFOŚiGW lub WFOŚiGW, w oparciu o art. 411 ust. 10g ustawy Prawo ochrony środowiska (pkt 10 - grudzień 2020 r.).

Przypisanie do zakresu działania Ośrodka realizacji wskazanych powyżej zadań spowodowało istotny wzrost wydatków w planie finansowym Ośrodka. W porównaniu do roku 2015 wydatki Ośrodka w roku 2021 wzrosły o kwotę 39.184.612,64 zł.

Jednocześnie należy podkreślić, że rok 2021 był podobnie jak rok 2020, trudniejszym w działalności Ośrodka ze względu na wciąż istniejący na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stan epidemii¹⁾. Z uwagi na powyższe, a także związane z tym zmiany w obowiązującym stanie prawnym i dużą absencję rotacyjną pracowników komórek organizacyjnych Ośrodka, koniecznym było organizowanie pracy w sposób zapewniający jej ciągłość i realizację zadań bez zwłoki. W tym względzie korzystano z części opracowanych w pierwszym roku pandemii wzorów dokumentów oraz metod rozwiązywania problemów zadaniowych i prowadzenia pracy z klientem, co w dużym stopniu mimo trudnego czasu, ułatwiało realizację zadań. W dalszym ciągu Ośrodek zapewniał wsparcie informacyjne w ramach dyżuru telefonicznego prowadzonego przez 7 dni w tygodniu w godzinach od 7.30 do 19.00 w ramach platformy ministerialnej www.gov.pl/web/koronawirus/pomoc-dla-potrzebujacych przeznaczonej dla obywateli, którzy za jej pośrednictwem mogą uzyskać informacje w zakresie kontaktu z ośrodkami pomocy społecznej.

Rozdział 2

Kadra i zasoby lokalowe Ośrodka

Kadrę Ośrodka wg stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. stanowiło 72 pracowników, zatrudnionych w ramach 69,88 etatów, w tym:

- * Dyrektor i Zastępca Dyrektora - 2 osoby,
- * Główny Księgowy - 1 osoba,
- * 34 pracowników Działu Pomocy Środowiskowej, w tym:
  - a) Główny Specjalista Działu Pomocy Środowiskowej,
  - b) 16 pracowników I i II Sekcji Terenowych Pracowników Socjalnych,
  - c) 5 pracowników Schroniska dla osób bezdomnych, funkcjonującego w ramach Sekcji Pomocy Instytucjonalnej,

---

¹⁾ Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii z dnia 20 marca 2020 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 491 ze zm.).

d) 4 pracowników Domu Socjalnego, w tym mieszkań chronionych, prowadzonego w ramach Sekcji Pomocy Instytucjonalnej,

e) 8 pracowników Sekcji Specjalistycznej Pracy Socjalnej i Profilaktyki Społecznej, w tym 3 asystentów rodziny,

- * 9 pracowników Działu Świadczeń Pomocy Społecznej,
- * 9 pracowników Działu Świadczeń Rodzinnych i Spraw Alimentacyjnych,
- * 10 pracowników Działu Kadr i Administracji,
- * 5 pracowników Działu Finansowo-Księgowego,
- * Starszy Referent ds. Prawnych - 1 osoba,
- * Inspektor ds. BHP i ochrony PPOŻ. - 1 osoba.

Warto zaznaczyć, że w Ośrodku pracuje wyspecjalizowana kadra, która w sposób stały i systematyczny podnosi swoje kwalifikacje zawodowe. W 2021 r. pracownicy Ośrodka uczestniczyli w 186 szkoleniach z różnych obszarów wiedzy, w tym w superwizji grupowej i indywidualnej, będącej formą rozwoju zawodowego i wzmacniania kompetencji dla szeroko rozumianej grupy zawodowej pracowników socjalnych.

Struktura poziomu wykształcenia pracowników Ośrodka kształtuje się na dzień 31 grudnia 2021 r. w sposób następujący:

- * 84,7% pracowników Ośrodka posiada wykształcenie wyższe,
- * 13,9% pracowników Ośrodka posiada wykształcenie średnie,
- * 1,4% pozostałe (1 osoba zawodowe).

Na dzień 31 grudnia 2021 r. kadra Ośrodka ze względu na poziom doskonalenia zawodowego przedstawia się w następujący sposób:

- 9 pracowników szeroko rozumianej grupy zawodowej pracowników socjalnych posiada ukończoną specjalizację I lub II stopnia w zawodzie pracownik socjalny,
- 9 pracowników Ośrodka ma ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej,
- 2 pracowników szeroko rozumianej grupy zawodowej pracowników socjalnych posiada ukończone studia podyplomowe w zakresie interwencji kryzysowej,
- 1 pracownik szeroko rozumianej grupy zawodowej pracowników socjalnych posiada studia podyplomowe z zakresu doradztwa zawodowego.

Ponadto:

- 1 osoba ma ukończone studia doktoranckie w zakresie prawa,
- 1 osoba ma ukończone studia podyplomowe z zakresu audytu i kontroli zarządczej w jednostkach sektora finansów publicznych,

- 1 osoba ma ukończone studia podyplomowe z zakresu zarządzania w administracji publicznej,
- 1 osoba ma ukończone studia podyplomowe z zakresu zamówień publicznych,
- 1 osoba ma ukończone studia podyplomowe z zakresu informatyki dla nauczycieli,
- 1 osoba ma ukończone studia podyplomowe z zakresu Prawa Pracy i Ubezpieczeń Społecznych,
- 1 osoba ma ukończone studia podyplomowe z zakresu zarządzania zasobami ludzkimi,
- 1 osoba ma ukończone studia podyplomowe z zakresu zarządzania funduszami europejskimi.

Specyfika problemów występujących w środowisku lokalnym powoduje, że świadczenie pracy socjalnej i realizacja pozostałych zadań pracownika socjalnego wymaga większej specjalizacji i profesjonalizacji usług, dlatego pracownicy szeroko rozumianej grupy zawodowej pracowników socjalnych uczestniczą w przedsięwzięciach edukacyjnych mających na celu podniesienie kompetencji zawodowych. Ponadto złożony i skomplikowany charakter zadań Statutowych Ośrodka, zwłaszcza tych o charakterze urzędniczym, wymaga także ciągłego pogłębiania i aktualizacji wiedzy pozostałych pracowników Ośrodka, którzy także uczestniczą w szkoleniach organizowanych przez pracodawcę. Zapewnienie więc właściwej realizacji zadań wymaga odpowiedniego zabezpieczenia środków finansowych na doksztalcenie i podnoszenie kwalifikacji pracowników Ośrodka. Jednocześnie poważnym problemem staje się wysokość zarobków, które w samorządzie odbiegają od uposażeń występujących w innych branżach.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu w roku 2021 prowadził swoją działalność w 4 budynkach :

- 1) budynek główny przy ul. Jana III Sobieskiego 15B w Oświęcimiu,
- 2) Dom Socjalny w Oświęcimiu, w którym prowadzone są mieszkania socjalne, mieszkania chronione treningowe i pomieszczenia tymczasowe,
- 3) Schronisko dla osób bezdomnych przy ul. Dąbrowskiego 139 w Oświęcimiu wraz z Ogrzewalnią i Łażnią miejską,
- 4) budynek przy ul. Partyzantów 1 w Oświęcimiu, w którym mieści się Dział Świadczeń Rodzinnych i Spraw Alimentacyjnych.

Budynki te na bieżąco podlegają kontroli i przeglądom technicznym odpowiednich w tym zakresie służb. W miarę posiadanych możliwości finansowych są one również modernizowane, jednak pełne dostosowanie tych budynków do potrzeb osób niepełnosprawnych wymaga znacznych nakładów finansowych, zwłaszcza, że budynki te są budynkami starymi, w których są zdecydowanie ograniczone możliwości adaptacyjne pod potrzeby osób niepełnosprawnych. Stąd też konieczne jest zabezpieczenie odpowiednich na ten cel środków finansowych. Jednocześnie należy zaznaczyć, że w celu dostosowania budynków do potrzeb osób niewidzących w roku 2021 w budynku siedziby Ośrodka zainstalowano specjalną tyflograficzną tablicę informacyjną oraz dzwonek na poręczy z oznaczeniem w języku Brail'a. Ponadto przy wejściu do budynku

Ośrodka przy ulicy Partyzantów, do Schroniska dla osób bezdomnych oraz Domu Socjalnego zainstalowano także specjalne dzwonki z oznaczeniami w języku Brail'a.

Ponadto w 2021 r. dokonano modernizacji instalacji hydrantów wewnętrznych i częściowo rozprowadzeń wody w budynku Domu Socjalnego w Oświęcimiu, a łączny koszt robót budowlanych w tym zakresie wyniósł 51.488,20 zł. Z uwagi na zużycie i awaryjność dotychczasowej centrali telefonicznej w siedzibie Ośrodka w roku 2021 dokonano zakupu i montażu nowego urządzenia.

Rozdział 3

Beneficjenci pomocy społecznej i rodzinny wywiad środowiskowy

W Oświęcimiu wg stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. zamieszkiwało 34.875 mieszkańców (informacja UM Oświęcim). Spośród nich Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu objął wsparciem finansowym, rzeczowym i usługowym 1.158 rodzin, wśród których żyło 1.785 osób. W tym 242 środowiska skorzystały z pomocy wyłącznie w postaci pracy socjalnej, a w środowiskach tych żyło 371 osób. Liczba mieszkańców miasta zmalała, ale nie maleje liczba osób objętych wsparciem tutaj. Ośrodka, a liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców w 2021 roku wyniosła 5,12 %.

Przyznanie świadczeń z pomocy społecznej co do zasady następuje w drodze decyzji administracyjnej po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego, którego celem jest ustalenie sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób i rodzin korzystających i ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej. Wywiad przeprowadza się w miejscu zamieszkania osoby lub rodziny albo w miejscu jej pobytu. W zakresie powyższym, w związku z ogłoszonym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanem zagrożenia epidemicznego a następnie stanem epidemii ustawodawca wprowadził istotne zmiany ustawą z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanymi nimi sytuacji kryzysowych (t. jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 1842 ze zm.), przewidując w regulacji art. 15o możliwość dokonania przedmiotowych ustaleń za pomocą innych instrumentów niż rodzinny wywiad środowiskowy. Mimo to, w roku 2021 pracownicy socjalni tutejszego Ośrodka w prowadzonych postępowaniach dla celów dowodowych wykorzystywali przede wszystkim standardowe narzędzie pracy, jakim jest rodzinny wywiad środowiskowy.

W 2021 roku pracownicy socjalni Ośrodka prowadzili 3.095 postępowań w sprawach świadczeń pomocy społecznej, w których przeprowadzili łącznie 3.011 rodzinnych wywiadów środowiskowych i sporządzili protokołów ustalających sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osoby lub rodzin (na podstawie art. 15o w/w ustawy z dnia 2 marca 2020 r.) . Należy zaznaczyć, że w roku 2021 pracownicy Ośrodka przeprowadzali rodzinne wywiady środowiskowe także dla innych celów niż pomoc społeczna. W szczególności dotyczy to postępowań w sprawach potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, a także dla celów prowadzonych postępowań w sprawach przyznania niektórych rodzajów świadczeń określonych w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Rozstrzyganie w sprawach świadczeń pomocy społecznej, poza pewnymi wyjątkami, następuje w drodze decyzji administracyjnej. W roku 2021 w sprawach świadczeń pomocy społecznej wydano łącznie 7.286 decyzji administracyjnych. Były to m.in. decyzje przyznające: zasiłki stałe, zasiłki okresowe, zasiłki celowe, usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone w miejscu zamieszkania, usługi świadczone w Dziennym Domu Pomocy w Oświęcimiu, posiłki oraz decyzje kierujące do ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (ŚDS) oraz decyzje kierujące do DPS a także ustalające odpłatność z tego tytułu. Wydano ponadto wiele decyzji zmieniających i uchylających powyższe decyzje oraz odmawiających przyznania ww. form wsparcia.

W celu zaspokojenia podstawowych potrzeb beneficjentów Ośrodka w zakresie pomocy społecznej w roku 2021 MOPS w Oświęcimiu wydatkował na świadczenia pomocy społecznej, obejmujące wypłatę zasiłków, uiszczenie składek na ubezpieczenie zdrowotne, zabezpieczenie pobytu w schroniskach dla osób bezdomnych, w tym z usługami opiekuńczymi oraz pobyt w DPS, prowadzenie mieszkań chronionych, zabezpieczenie posiłku łączną kwotę **5.459.173,18 zł** (bez uwzględnienia usług świadczonych w i przez DDP w Oświęcimiu i ŚDS w Oświęcimiu).

Rozdział 4

Kryteria, przesłanki i zakres przyznanych świadczeń pomocy społecznej w 2021 r.

Podstawowe zasady przyznawania świadczeń pomocy społecznej określa ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.), zgodnie z którą prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje m.in. w przypadku spełnienia odpowiedniego kryterium dochodowego. Do 31 grudnia 2021 kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w przypadku osoby samotnie gospodarującej wynosiło 701,00 zł, natomiast w przypadku rodziny: kryterium dochodowe na osobę w rodzinie wynosiło 528,00 zł (przy czym dochód rodziny nie może przekraczać sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie).

Należy jednocześnie podkreślić, że na terenie miasta Oświęcim obowiązuje podwyższone kryterium dochodowe dla celów przyznania zasiłków celowych:

- na zakup posiłku lub żywności realizowanych w ramach wieloletniego programu rządowego "Posiłek w szkole i w domu" (Uchwała Nr II/14/18 Rady Miasta Oświęcim z dnia 28 listopada 2018 r. w sprawie przystąpienia gminy Miasto Oświęcim do wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023 oraz podwyższenia kwoty kryterium dochodowego i ustalenia zasad zwrotu wydatków poniesionych na świadczenia w ramach realizacji tego programu (Dz.Urz. Woj. Małopolskiego z 2018 r. poz. 8067)).

- na dofinansowanie zwiększonych kosztów grzewczych lokalu mieszkalnego związanych z trwałą zmianą systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na jeden z systemów ekologicznych (Uchwała Nr LII/1007/18 Rady Miasta Oświęcim z dnia 29 sierpnia 2018 r. w sprawie lokalnego programu pomocy społecznej w postaci Lokalnego Programu Osłonowego dla najuboższych mieszkańców miasta Oświęcim, którzy ponoszą zwiększone koszty grzewcze lokalu mieszkalnego związane z trwałą zmianą systemu ogrzewania opartego na

paliwie stałym na jeden z systemów ekologicznych (tekst jedn. Dz.Urz. Woj. Małopolskiego z 2021 r. poz. 5612)).

Ponadto wskazaną powyżej Uchwałą Nr II/14/18 Rady Miasta Oświęcim z dnia 28 listopada 2018 r., Rada Miasta Oświęcim postanowiła, że nie podlegają zwrotowi wydatki gminy miasto Oświęcim poniesione na przyznaną pomoc w formie posiłku i pomoc rzeczową w postaci produktów żywnościowych, udzielaną w ramach realizacji Programu osobom/rodzinom przekraczającym aktualne kryterium dochodowe, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej, ale nieprzekraczającym 150% tego kryterium.

W przypadku świadczeń niepieniężnych jak np. przyznanie usług opiekuńczych, w tym również w ośrodku wsparcia, posiłku, schronienia w schronisku dla osób bezdomnych czy pobytu w domu pomocy społecznej wysokość uzyskiwanych dochodów przez osobę/rodzinę ma wpływ na ustalenie wysokości odpłatności za te świadczenia.

Odnosząc się do kryterium dochodowego należy jednocześnie zaznaczyć, że w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie/rodzinie przekraczającej przedmiotowe kryterium, mogą zostać przyznane niektóre świadczenia z pomocy społecznej (art. 40 i 41 ustawy o pomocy społecznej).

Jak wyżej wskazano ustawa o pomocy społecznej określa zasady przyznawania świadczeń pomocy społecznej. Obok kryterium dochodowego określa ona także inne przesłanki udzielania pomocy. W szczególności należą do nich przesłanki określone w art. 7 ustawy. Przesłanki te - jako powody wystąpienia trudnej sytuacji, stanowiące podstawę udzielenia pomocy, prezentuje poniższa tabela. W tabeli tej jednocześnie wskazano ilość środowisk z terenu miasta Oświęcim i liczbę występujących w nich osób, borykających się z poszczególnymi rodzajami problemów stanowiących przesłankę korzystania z pomocy społecznej w roku 2021.

Powód wystąpienia trudnej sytuacji życiowej	Liczba środowisk	Liczba osób w środowiskach
ubóstwo	537	942
sieroctwo	0	0
bezdomność	83	83
potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym:	26	110
wielodzietność	14	77
bezrobocie	366	708
niepełnosprawność	459	616
długotrwała lub ciężka choroba	699	904
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego ogółem:	207	658
w tym:		
- rodziny niepełne:	103	297
- rodziny wielodzietne:	47	257
przemoc w rodzinie	6	18
alkoholizm	85	95
potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0
narkomania	6	6
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu	25	31

karnego		
trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach	0	0
zdarzenie losowe	3	6
sytuacja kryzysowa	0	0
klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0

Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność

Dominującymi przesłankami utrudniającymi prawidłowe funkcjonowanie w 2021 roku były długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. W roku ubiegłym problem długotrwałej lub ciężkiej choroby dotknął 699 rodzin, zaś z problemem niepełnosprawności borykało się 459 środowisk.

Osoby niepełnosprawne i ich rodziny, które zgłaszają się do Ośrodka mogą otrzymać pomoc w formie finansowej, rzeczowej oraz w postaci pracy socjalnej, która jest realizowana w oparciu o ustawę o pomocy społecznej.

Formą kompleksowego zaspokajania potrzeb ludzi starszych i niepełnosprawnych niemogących samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu są stacjonarne Domy Pomocy Społecznej (DPS). W roku 2021 w środowiskach, które tego wymagały, pracownicy socjalni sporządzali wywiady środowiskowe i pomagali w skompletowaniu niezbędnej dokumentacji i uzyskaniu miejsca w placówce dostosowanej do stanu zdrowia beneficjenta. W stosunku natomiast do osób, które wymagały wzmożonej opieki medycznej podejmowane były działania mające na celu zabezpieczenie miejsca w zakładach opiekuńczo-leczniczych. W tej kwestii pracownicy socjalni współpracowali z pracownikiem Szpitala Powiatowego w Oświęcimiu oraz z pielęgniarkami środowiskowymi Przychodni Rejonowych w Oświęcimiu.

MOPS wspierał środowiska osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych poprzez stałą współpracę pracowników socjalnych z Ośrodkiem Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi (ŚDS) i Dziennym Domem Pomocy (DDP) oraz innymi organizacjami i instytucjami zajmującymi się pomocą dla wskazanej grupy beneficjentów.

W zasobach Ośrodka pozostaje sprzęt rehabilitacyjny, który jest udostępniany osobom potrzebującym z terenu miasta. W roku 2021 udostępniono sprzęt rehabilitacyjny zawierając 29 umów użyczenia, 2 umowy darowizny oraz 3 aneksy przedłużające zawarte wcześniej umowy użyczenia.

Z uwagi na stan epidemii oraz w trosce o bezpieczeństwo beneficjentów, podobnie jak w roku 2020, Ośrodek nie podjął realizacji w 2021 r. corocznie, tradycyjnie organizowanego spotkania wigilijnego.

Bezrobocie

Kolejnym zjawiskiem rodzącym zapotrzebowanie na korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej jest bezrobocie, w tym długotrwale, które stanowi istotny czynnik ryzyka wykluczenia społecznego. Problem ten w roku 2021 dotknął 366 środowisk. Powyższa grupa beneficjentów została objęta wsparciem finansowym,

rzeczowym oraz pracą socjalną. Celem zwiększenia aktywności zawodowej udzielano poradnictwa w zakresie informacji o dostępnych formach aktywizacji zawodowej oraz podejmowano działania celem mobilizacji zawodowej i zwiększenia szans na podjęcie zatrudnienia. Bezrobocie jest istotnym czynnikiem powodującym szybką degradację ekonomiczną jednostki i rodziny, potęguje biedę i rozszerza sferę społecznego ubóstwa. Szczególne zagrożenie niesie za sobą długotrwały brak pracy. Osoby pozbawione zatrudnienia często stają się beneficjentami pomocy społecznej. Brak pracy wpływa na spadek poczucia bezpieczeństwa socjalnego, prowadzi także do obniżenia samooceny, negatywnie wpływa na psychikę osoby bezrobotnej, może być źródłem depresji, a także sprzyja wystąpieniu zjawisk społecznie niepożądanych, w tym uzależnień. Problem bezrobocia często dotyczy kilku członków rodziny, wynika z braku wykształcenia, zdezaktualizowanych na rynku pracy umiejętności i kwalifikacji, a także braku wiary we własne siły oraz braku motywacji do zmiany swojej sytuacji.

Należy podkreślić, że także w roku 2021 ze względu na trwający stan epidemii, działania pracowników socjalnych na rzecz beneficjentów Ośrodka borykających się z różnymi problemami i dysfunkcjami wymagały ze strony pracowników Ośrodka szczególnego zaangażowania i konieczności poszukiwania odpowiednich technik i metod pracy. Praca z rodziną wieloprotblemową w dalszym ciągu wymagała ze strony pracowników szczególnego wyczulenia, zidentyfikowania problemów, zagrożeń i podjęcia stosownych działań.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego

Dokonując analizy świadczeniobiorców ustalono, że w roku 2021 w dalszym ciągu znaczna grupa rodzin ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej borykała się z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Problem ten szczególnie dotyczył rodzin niepełnych i wielodzietnych.

Bezradność wynika z powodu różnych dysfunkcji, a zwłaszcza z:

- * niewydolności materialnej (niskie dochody rodziny lub ich brak będący skutkiem utraty pracy, niskich kompetencji społecznych rodziców, wielodzietności, choroby itp. okoliczności),
- * trudnych warunków mieszkaniowych (nadmierne zagęszczenie, brak zaplecza sanitarnego, braki w podstawowym wyposażeniu),
- * zjawisk społecznie niepożądanych występujących w rodzinie (alkoholizm rodzica lub rodziców, zaburzenia psychiczne, pomoc, przestępczość również wśród młodzieży),
- * niskiej dojrzałości społeczno-emocjonalnej rodziców (niska świadomość pedagogiczna, wadliwe postawy wobec dzieci, niewystarczające zainteresowanie rozwojem dziecka i jego potrzebami),
- * samotnego rodzicielstwa (rozwód, separacja, zerwanie kontaktu przez ojca lub matkę przebywających za granicą, brak możliwości egzekucji alimentów, matki lub ojcowie samotnie wychowujący dzieci).

W zakresie problemu opiekuńczo-wychowawczego, który dotyka dane środowisko inicjatorem podejmowanych działań nie zawsze jest rodzina, lecz pracownik socjalny, który zauważa problem przeprowadzając w rodzinie wywiad środowiskowy lub realizując w niej inne działania wspierające. Informację

o tym, że dana rodzina nieprawidłowo wypełnia funkcję opiekuńczo-wychowawczą, może przekazać do ośrodka pomocy społecznej także inna osoba ze społeczności lokalnej lub instytucja. Jeżeli rodzina sama stwierdza, że nie w pełni radzi sobie w sprawowaniu należytej opieki i wychowaniu dziecka, może sama zwrócić się o pomoc w tym względzie do tut. Ośrodka. Jedną z form pomocy, jaką może zaproponować pracownik socjalny takiej rodzinie jest wsparcie asystenta rodziny. Pracownik socjalny po dokonaniu analizy występującego w rodzinie problemu, określeniu przyczyn jego występowania, uwzględnieniu możliwości posiadanych przez rodzinę do pokonania problemu, tworzy dla niej plan pomocy. W ramach pracy socjalnej wdraża utworzony plan pomocy, wspiera rodzinę i towarzyszy jej na każdym etapie pokonywania problemów.

Problem powyższy był udziałem 207 środowisk, w których zamieszkuje 658 osób.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu realizuje zadania pomocy społecznej zarówno w ramach zadań własnych jak i zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, a zakres przyznanego wsparcia w roku 2021 przedstawia się następująco:

Świadczenia pieniężne²⁾

	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie/liczba osób, za które odprowadzono składkę na ubezpieczenie zdrowotne w 2021 r.	Kwota wypłaconych świadczeń/ koszt odprowadzenia składek zdrowotnych w zł
zasilki stale ogółem	237	1.227.561 zł
w tym :		
osoby samotnie gospodarujące	217	1.172.418 zł
osoby pozostające w rodzinie	20	55.143 zł
odprowadzenie składek zdrowotnych przy zasilku stałym	182	90.176 zł

	Liczba osób/rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie w 2021 r.	Kwota wypłaconych świadczeń w zł
zasilki okresowe ogółem	542	1.073.915 zł
w tym przyznane z powodu:		
bezrobocia	294	698.040 zł
długotrwałej choroby lub ciężkiej choroby	52	45.891 zł
niepełnosprawności	163	121.853 zł

²⁾ podane kwoty zostały zaokrąglone do pełnych złotych

	Liczba osób/rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie w 2021 r.	Kwota wypłaconych świadczeń w zł
Zasilki celowe ogółem	814	951.540 zł
w tym przeznaczone na:		
zabezpieczenie ogrzewania lokalu mieszkalnego	90	65.720 zł
dofinansowanie w ramach programu osłonowego zwiększonych kosztów grzewczych lokalu mieszkalnego związanych z trwałą zmianą systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na jeden z systemów ekologicznych	14	8.351 zł
zabezpieczenie zakupu posiłku lub żywności	654	658.677 zł

	Liczba osób/rodzin którym przyznano decyzją świadczenie w 2021 r.	Kwota wypłaconych świadczeń w zł
Specjalne zasilki celowe ogółem	290	76.065 zł
w tym przeznaczone na:		
zabezpieczenie ogrzewania lokalu mieszkalnego	48	18.960 zł

	Liczba osób, którym wypłacono świadczenie w 2021 r.	Kwota wypłaconych świadczeń
Wypłata wynagrodzenia opiekunowi prawnemu z tyt. sprawowania opieki, przyznanego przez sąd	5	39.710 zł
Wypłata wynagrodzenia kuratorowi za sprawowaną kuratelę, przyznanego przez sąd	3	8.903 zł

Świadczenia niepieniężne³⁾

	Liczba osób którym udzielono pomocy w formie posiłku w 2021 r.	Koszt realizacji świadczenia w zł
Pomoc w formie gorącego posiłku ogółem,	145	52.102,00 zł
w tym:		
- posiłek realizowany w szkołach i przedszkolach (w oparciu o decyzje administracyjne)	132	41.485 zł
- posiłek realizowany w Barze "Inka" (w oparciu o decyzje administracyjne)	13	10.617 zł
Posiłek realizowany w oparciu o art. 48b ust. 5 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej (tj. w sytuacji kryzysowej występującej na skalę masową, a także wystąpienia klęski żywiołowej albo zdarzenia losowego - w związku z ogłoszonym stanem epidemii na terytorium RP), realizowane przez restaurację Meksykańska	6	798 zł
Pomoc w postaci produktów żywnościowych (w oparciu o decyzje administracyjne)	6	1.008 zł

W celu zorganizowania gorącego posiłku dla dzieci uczęszczających do placówek oświatowych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu w roku 2021 zawarł 23 porozumienia ze szkołami i przedszkolami z terenu miasta Oświęcim i gmin ościennych, do których uczęszczają dzieci z miasta Oświęcim. Przedmiotowe porozumienia określały zasady techniczne współdziałania w wydawaniu uczniom /dzieciom gorącego posiłku przyznanego decyzją administracyjną, regulowania należności przeznaczonej na pokrycie kosztu przygotowania przez placówkę posiłku oraz zasady przeprowadzania kontroli ich realizacji. W roku 2021 w związku ze stanem epidemii i odbywaną kwarantanną przez część użytkowników Schroniska dla osób bezdomnych, Ośrodek zastosował przyznanie gorącego posiłku w oparciu o regulację art. 48b ust. 5 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej t.j. bez zastosowania wywiadu środowiskowego i wydania decyzji administracyjnej.

	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w 2021 r./ zapewnienie gotowości udzielenia schronienia	Koszt zabezpieczenia i realizacji świadczenia w zł
Schronienie udzielone w schronisku dla osób bezdomnych należącym do struktury MOPS w Oświęcimiu (bez uwzględnienia ogrzewalni)	52	429.875 zł
Schronienie udzielone w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi	4	49.025 zł
Schronienie udzielone w schronisku dla osób bezdomnych innym niż schronisko prowadzone w strukturze MOPS (zabezpieczenie schronienia dla	9 osób (w tym 2 kobiety i 7 mężczyzn)	16.380 zł

³⁾ podane kwoty zostały zaokrąglone do pełnych złotych

bezdolnych kobiet oraz schronienia z uslugą kwarantanny)		
Zapewnienie gotowosci udzielenia calodobowego schronienia na rzecz jednej bezdomnej kobiety z terenu miasta Oswiecim w razie powstania takiej koniecznosci	1	3.640 zł

	Liczba osob, ktorym przyznano decyzja swiadczenie w 2021 r.
Uslugi opiekuńcze swiadczone przez Dzienny Dom Pomocy w Oswiecimiu ogolem	243
w tym specjalistyczne uslugi opiekuńcze	12

	Liczba osob, ktorym przyznano decyzja swiadczenie w 2021 r.
Uslugi opiekuńcze dla osob starszych swiadczone w ośrodku wsparcia DDP w Oswiecimiu	65
Specjalistyczne uslugi opiekuńcze dla osob starszych swiadczone w ośrodku wsparcia DDP w Oswiecimiu	36

	Liczba osob, ktorym przyznano decyzja swiadczenie w 2021 r.
Specjalistyczne uslugi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osob z zaburzeniami psychicznymi swiadczone przez Środowiskowy Dom Samopomocy w Oswiecimiu	13

	Liczba osob, ktorym wydano skierowanie do ŚDS w 2021 r.
uslugi opiekuńcze w ramach skierowania do ośrodka wsparcia ŚDS w Oswiecimiu	56

Liczba osob skierowanych decyzja administracyjna do DPS w roku 2021	5
Liczba osob z terenu miasta Oswiecim przebywajacych w DPS w 2021 r.	39
Łączny koszt odpłatnosci za pobyt osob z terenu miasta Oswiecim w DPS poniesiony przez miasto w 2021 r.	1.297.118,00 zł

Liczba osob korzystajacych z pobytu w mieszkaniu chronionym treningowym w 2021 r. na podstawie decyzji administracyjnej	18
Łączny koszt prowadzenia mieszkani chronionych treningowych w 2021 r.	160.161 zł

	Liczba dokonanych pochówków w roku 2021	Koszt realizacji zadania
Sprawienie pogrzebu	11	36.950,00 zł

	Liczba dokonanych pochówków w 2021 r.	Koszt realizacji zadania
Pochówki dzieci martwo urodzonych	4 zbiorowe pochówki	3.830,00 zł

Pochówki powyższe dotyczyły dzieci martwo urodzonych, w stosunku do których osoby uprawnione zrzekły się prawa do pochówku. Zadanie to było realizowane w oparciu o porozumienie zawarte z Zespołem Opieki Zdrowotnej w Oświęcimiu z dnia 10 kwietnia 2017 r.

Rozdział 5

Praca socjalna, w tym specjalistyczna praca socjalna i inne działania wspierające realizowane w 2021 r.

Wiodącym zadaniem pomocy społecznej jest podejmowanie działań zmierzających do poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Zadanie to realizowane jest między innymi poprzez pracę socjalną, w której wykorzystuje się odpowiednie metody i techniki, stosowane z poszanowaniem godności osoby i prawa do samostanowienia. Praca socjalna to zespół metodycznych działań będących odpowiedzią na potrzeby osoby/rodziny. Świadczenie to jest zaplanowanym procesem polegającym na dokonaniu rozeznania sytuacji osoby/rodziny i realizacji działań oraz ich oceny.

Praca socjalna świadczona jest bez względu na posiadany dochód. Praca socjalna prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej. Może być ona prowadzona również w oparciu o kontrakt socjalny.

Oferta pracy socjalnej skierowana jest zarówno do beneficjentów Ośrodka, jak również do tych mieszkańców miasta, którzy na co dzień nie korzystają z pomocy finansowej Ośrodka, ale doświadczają różnych problemów życiowych. Praca socjalna wymaga elastycznego dostosowania struktur środowiskowych służb społecznych do stale zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych. Odpowiada zarówno na nagłe sytuacje kryzysowe, jak i na codzienne, osobiste i społeczne problemy. Jest coraz częściej wzbogacana różnorodnymi działaniami opartymi na realizacji programów i projektów adresowanych do różnych grup beneficjentów pomocy społecznej. Celem pracy socjalnej jest doprowadzenie do osiągnięcia stanu, w którym osoby objęte wsparciem będą mogły funkcjonować w społeczności lokalnej, wypełniać role społeczne i posiadać dostęp do określonych dóbr. Z uwagi na bardzo często występującą złożoność problemów w rodzinach zwracających się o wsparcie, pracownicy socjalni kierowali osoby wymagające specjalistycznej pomocy do Sekcji Specjalistycznej Pracy Socjalnej i Profilaktyki Społecznej tut. Ośrodka, placówek oferujących poradnictwo specjalistyczne oraz innych instytucji działających w obszarze polityki społecznej.

W roku 2021 podobnie jak w roku 2020 służby realizujące pracę na rzecz społeczności lokalnych, w tym zwłaszcza pracownicy ośrodków pomocy społecznej, działały w warunkach epidemii. Okoliczność ta wymagała wciąż innej organizacji i przemodelowania pracy ukierunkowanej na pomoc osobom i rodzinom w związku z istniejącym zagrożeniem epidemicznym. Z tych względów praca socjalna z osobą/rodziną wieloproblemową, wymagała ze strony pracowników socjalnych tut. Ośrodka szczególnych kompetencji. Dlatego też pracownicy podejmowali działania z jeszcze większym zaangażowaniem, przy zwiększonym wysiłku także emocjonalnym, nie rzadko będąc samym w stresie. Środowiska zaś zagrożone przemocą jako szczególnie istotne monitorowane i wspierane były we współpracy z dzielnicowymi KPP, kuratorami społecznymi i zawodowymi, asystentami rodziny i kadrą oświaty.

Jak wyżej wskazano, ze względu na występującą złożoność problemów w rodzinach zwracających się o wsparcie do Ośrodka, pracownicy socjalni kierowali osoby wymagające specjalistycznej pomocy do Sekcji Specjalistycznej Pracy Socjalnej i Profilaktyki Społecznej tut. Ośrodka. Pracownikami sekcji tej są pracownicy socjalni, asystenci rodziny, osoba pracująca w obszarze przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu oraz w obszarze przemocy, którzy udzielali poradnictwa i konsultacji w zakresie:

- * problemów rodzinnych,
- * problemów opiekuńczo-wychowawczych,
- * procedury "Niebieskie Karty",
- * problemu uzależnienia od alkoholu.

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Mimo trwającego stanu epidemii na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w 2021 pracownicy socjalni podejmowali działania interwencyjne i pomocowe zarówno w miejscu zamieszkania osób potrzebujących wsparcia i pomocy, jak również w siedzibie Ośrodka. W tym względzie natomiast odstąpiono od technik pracy zdalnej, ograniczając ją do sytuacji wyjątkowych tzn. wystąpienia w środowisku kwarantanny czy izolacji.

Prowadzona praca socjalna z rodzinami dostosowana była do występującej sytuacji w Polsce, a także w oparciu o występujące potrzeby i oczekiwania osób/rodzin. Działania realizowane przez pracowników socjalnych oraz świadczona praca socjalna w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie prowadzone były zgodnie z obowiązującym reżimem sanitarnym, przy pełnym zapewnieniu bezpieczeństwa zarówno pracownikom Ośrodka jak i osobom potrzebującym wsparcia. Jednocześnie w roku 2021 tutejszy Ośrodek prowadził obsługę organizacyjno-techniczną Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w mieście Oświęcim. W roku tym procedurę "Niebieskie Karty" realizowano w 101 rodzinach, w tym w 33 przypadkach były to procedury wszczęte w latach poprzednich (2016 - 2020). W 2021 r. do Przewodniczącej Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wpłynęły 74 "Niebieskie Karty", w tym w 6 rodzinach odnotowano kolejne zdarzenia z użyciem przemocy w związku z czym wypełniono kolejne formularze "Niebieskie Karty", a procedury te zostały wszczęte przez:

- * KPP - w 48 przypadkach,
- * MOPS - w 9 przypadkach,
- * placówki oświatowe - w 9 przypadkach,
- * MKRPA - w 2 przypadkach.

W 2021r. procedurą "Niebieskie Karty" objęto łącznie 101 rodzin (ilość osób w rodzinach - 207). W 62 rodzinach znajdowało się łącznie 74 małoletnich dzieci, natomiast 39 rodzin - to rodziny bezdzietne. Osób wskazanych w procedurze "Niebieskie Karty" wobec których istniało podejrzenie, że doświadczają przemocy było 118, w tym 84 kobiety, 26 małoletnich dzieci oraz 8 mężczyzn. Ośrodek w roku sprawozdawczym pracował ze 100 sprawcami przemocy, przy czym należy podkreślić, że podjęcie przez sprawcę przemocy współpracy nie jest obowiązkowe - zależy wyłącznie od jego woli.

W ramach prowadzonej pracy socjalnej w 2021 r. pracownicy socjalni realizujący zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie udzielili łącznie 555 porad/konsultacji członkom rodzin, w których występuje przemoc domowa lub zagrożonych tym zjawiskiem. Podczas rozmów przeprowadzanych z rodzinami udzielono między innymi istotnych informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie, form, cyklu przemocy, a także krzywdzących stereotypów. Ponadto edukowano w zakresie przysługujących praw i sposobów rozwiązywania sytuacji kryzysowych w rodzinie, radzenia sobie z emocjami. Informowano osoby doświadczające przemocy, stosujące przemoc oraz uzależnione i współuzależnione o dostępności instytucji pomocowych na terenie miasta Oświęcim świadczących między innymi pomoc prawną, psychologiczną, pedagogiczną, terapeutyczną, t.j. takich instytucji jak: Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Oświęcimiu, Centrum Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia Ośrodek Rodzina oraz Lokalny Punkt Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepiętstwem. Upowszechniano także informację o działaniach realizowanych w ramach akcji Samorządu Województwa Małopolskiego "Rodzina Razem" oferującej również wsparcie terapeutyczne, psychologiczne i animacyjne dla rodzin. Ponadto w ramach świadczonej pracy socjalnej prowadzono działania informacyjne i edukacyjne dotyczące form i zasad udzielania pomocy przez tut. Ośrodek zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Prowadzone działania skupiały się na monitorowaniu sytuacji rodzin objętych procedurą "Niebieskie Karty" w celu zrealizowania i w miarę potrzeb modyfikowania indywidualnych planów pomocy rodzinie, wychodzenia na przeciw zgłaszanym na bieżąco potrzebom i oczekiwaniom beneficjentów. W 2021 roku pracownicy otrzymywali także zgłoszenia dotyczące konfliktów sąsiedzkich, rodzinnych i innych nieklasyfikowanych jako przemoc w rodzinie, a dotyczących nieporozumień spowodowanych problemami finansowymi, mieszkaniowymi, złym stanem zdrowia (między innymi rozwijającymi się lub pogłębiającymi się chorobami i zaburzeniami psychicznymi), nadużywaniem lub uzależnieniem od alkoholu, zażywaniem środków psychoaktywnych, hazardem, różnicami międzypokoleniowymi, odmiennymi zdaniem co do sposobu prowadzenia gospodarstwa domowego, stosowanych metod wychowawczych i innych.

W zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie na terenie miasta Oświęcim pracownicy tut. Ośrodka współpracowali z następującymi instytucjami i podmiotami z terenu miasta Oświęcim:

- * Komenda Powiatowa Policji,
- * Prokuratura Rejonowa,
- * Sąd Rejonowy w Oświęcimiu, Wydział III Rodzinny i Nieletnich,
- * Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- * Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
- * Szpital Powiatowy,
- * Placówki oświatowe,
- * Służba zdrowia,
- * Dzienny Dom Pomocy,
- * Dom Dziecka.

Mając na uwadze potrzebę doskonalenia metod świadczonej pracy socjalnej w 2021 r. pracownicy Sekcji zajmującej się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie uczestniczyli w szkoleniach podnoszących wiedzę i jakość realizowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W ramach zadań własnych gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w roku 2021 realizowano lokalną kampanię społeczną "Dom, który krzywdzi dzieci - nie zgadzam się, reaguję". Celem kampanii było zwrócenie społecznej uwagi na problem krzywdzenia dzieci w rodzinie oraz konieczność reagowania na przemoc w rodzinie. Kampania skierowana była do przedstawicieli podmiotów i instytucji pracujących na rzecz dziecka i rodziny, w tym przede wszystkim do placówek oświatowych oraz przychodni zdrowia. Pracownicy Ośrodka realizujący zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy dodatkowo edukowali w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego i epidemicznego.

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie w 2021 r. gmina miasto Oświęcim realizowała nadany uchwałą Nr XXIX/448/20 Rady Miasta Oświęcim z dnia 25 listopada 2020 r. **"Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na terenie miasta Oświęcim na lata 2021-2026"**. Program ten został opracowany na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i stanowi kontynuację oraz rozwinięcie działań realizowanych w oparciu o poprzednio obowiązujący w tym zakresie dokument.

Zadanie to realizowane było poprzez prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym poprzez działania edukacyjne mające na celu wzmocnienie kompetencji rodziców, budowanie planów pomocy rodzinie w odpowiedzi na oczekiwania i potrzeby członków rodziny. Udzielanie poradnictwa specjalistycznego, w tym prawnego oraz socjalnego, podobnie jak w latach poprzednich, przyczyniło się do zwiększenia skuteczności pracy na rzecz osób doświadczających przemocy w rodzinie. Metoda pracy interdyscyplinarnej realizowana w rodzinach objętych działalnością Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie pozwoliła na prowadzenie działań profilaktycznych, terapeutycznych i interwencyjnych. Istotnym elementem w zakresie przeciwdziałania

przemocy w rodzinie była działalność Punktu Informacji Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie, który funkcjonował dwa razy w miesiącu, we wtorki od godziny 17.00 do godz. 19.00. W ramach Punktu wsparcie świadczyli: prawnik i pracownik socjalny.

Mimo trwającego w dalszym ciągu stanu epidemii, w 2021 r. wznowiono działalność Punktu Informacji Wsparcia i Pomocy Osobom Dotkniętym Przemocą w Rodzinie i w ramach jego działalności udzielono w tym czasie 86 porad obejmujących:

* 30 porad prawnych,

* 56 konsultacji pracownika socjalnego.

Dodatkowe działania realizowane na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy miasto Oświęcim:

Cel szczegółowy 1	Działanie	Realizatorzy / Partnerzy	Wskaźniki
Monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie w mieście Oświęcim	* Prowadzenie ewidencji procedury "Niebieskie Karty"	* Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu - Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie w mieście Oświęcim	* liczba wszczętych procedur "Niebieskie Karty" w roku sprawozdawczym: 68 , * liczba ogólnie realizowanych procedur "Niebieskie Karty" w roku sprawozdawczym: 101 * liczba zakończonych w roku sprawozdawczym procedur "Niebieskie Karty": 45
Cel szczegółowy 2	Działanie	Realizatorzy / Partnerzy	Wskaźniki
Edukacja społeczna mieszkańców miasta Oświęcim w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	* rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie (np. broszur, plakatów, ulotek)	* Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w mieście Oświęcim, * Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu,	* liczba dystrybuowanych materiałów edukacyjnych: 1 pakiet ulotek MOPS wydało do 19 instytucji na terenie miast. Ponadto 120 ulotek własnych zostało rozpowszechnionych przez placówkę oświatową.
	* realizacja programów profilaktycznych w placówkach oświatowych	* Szkoły podstawowe i ponadpodstawowe funkcjonujące na terenie miasta Oświęcim	* liczba programów profilaktycznych: 18 * liczba przeprowadzonych warsztatów - zajęć profilaktycznych w

			zakresie przeciwdziałania przemocy: 113
	* prowadzenie działań środowiskowych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (np. warsztaty kompetencji wychowawczych, kampania społeczna, zajęcia edukacyjne, pikniki)	* Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w mieście Oświęcim, * Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu, * Komenda Powiatowa Policji w Oświęcimiu	* liczba działań środowiskowych: 20 (w tym 17 działań zorganizowanych przez placówki oświatowe i 3 pikniki zorganizowane przez KPP Oświęcim)
Cel szczegółowy 3	Działanie	Realizatorzy / Partnerzy	Wskaźniki
Kompleksowe wsparcie i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz zagrożonym tym zjawiskiem	* dostęp do bezpłatnego i specjalistycznego poradnictwa	* Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, * Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu, * Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Oświęcimiu	* liczba udzielonych porad/konsultacji: POIK - 57, MOPS - 555 * liczba rodzin, którym udzielono porad/konsultacji: MOPS - 126, POIK - 8 * liczba spotkań Grup Wsparcia dla Osób Doświadczających Przemocy Domowej: 0
	* podejmowanie interwencji w rodzinach zagrożonych zjawiskiem przemocy w rodzinie lub dotkniętych tym zjawiskiem	* Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu * Komenda Powiatowa Policji w Oświęcimiu	* liczba podjętych interwencji w środowisku: MOPS - 28, KPP - 179
	* udzielanie pomocy w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu	* Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Oświęcimiu	* liczba osób objętych działaniami MKRPA, w przypadku których prowadzona jest procedura NK: 24
	* kierowanie osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie lub stosujących przemoc do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy w	* Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, * Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu, * Komenda Powiatowa Policji w Oświęcimiu,	* liczba osób objętych programem korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy w rodzinie: 9

	rodzinie	*Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej	
	* udzielanie bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	* Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Oświęcimiu	* liczba osób, którym udzielono schronienia: 2

Realizatorzy i partnerzy *Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na terenie miasta Oświęcim na lata 2021 - 2026*, podejmowali systemowe działania ukierunkowane na poprawę sytuacji rodzin, których celem było zwiększenie edukacji społecznej na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Służyły one zintegrowaniu działań instytucji lokalnych i zwiększeniu efektywności podejmowanych działań interwencyjnych, profilaktycznych i pomocowych wobec rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy. Jednocześnie należy zaznaczyć, że założenia przyjęte w powyższym Programie stanowią rozwinięcie i kontynuację działań pomocowych wynikających z poprzednio obowiązującego w mieście programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W ramach działań podejmowanych na rzecz pracy z rodziną, Ośrodek w roku 2021 realizował również zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Z zadań tych stosownie do regulacji art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przedstawione zostanie Radzie Miasta Oświęcim odrębne sprawozdanie na sesji odbywającej się w miesiącu marcu 2022 r.

W 2021 ramach działalności Ośrodka prowadzone były działania wspierające obejmujące organizację prac społecznie użytecznych. Jak miało to miejsce w latach poprzednich Ośrodek w tym czasie koordynował pracami społecznie użytecznymi na terenie miasta Oświęcim. Wykonywanie prac społecznie użytecznych realizowanych przez osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku na skutek skierowania przez Starostę jest jedną z form aktywizacji zawodowej. Prace te zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy są organizowane przez gminę w jednostkach organizacyjnych i instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej.

W związku z realizacją przedmiotowego zadania Ośrodek w roku 2021:

- * sporządził roczny plan potrzeb w zakresie realizacji prac społecznie użytecznych,
- * motywował osoby bezrobotne do utrzymywania aktywnej postawy na rynku pracy,
- * kierował osoby do wykonywania prac społecznie użytecznych,
- * współpracował z jednostkami biorącymi udział w pracach społecznie użytecznych oraz z Powiatowym Urzędem Pracy w Oświęcimiu,
- * podejmował działania interwencyjne wobec osób, które nieprawidłowo wywiązywały się z wykonywania powierzonych prac.

W 2021 roku prace społecznie użyteczne były realizowane na terenie miasta przez: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu oraz Oświęcimskie Centrum Kultury. W pracach ogółem brało udział 6 osób, w tym

1 osoba wykonywała prace te w OCK, a następnie w MOPS. Całkowity koszt zadania wyniósł 6.435,00 zł, w tym udział finansowy Powiatowego Urzędu Pracy w Oświęcimiu wyniósł 3.861,00 zł. Wśród realizowanych prac na terenie miasta znalazły się:

- prace porządkowe i konserwatorskie w budynkach administrowanych przez MOPS,
- porządkowanie opłaconych przez MOPS kwater na Cmentarzu Komunalnym,
- porządkowanie terenu wokół budynku Oświęcimskiego Centrum Kultury.

W MOPS w Oświęcimiu prace prowadzono w Domu Socjalnym, 5 osób je wykonujących w okresie czerwiec – listopad wypracowało 715 godzin zegarowych. W związku z pandemią koronawirusa rozpoczęcie prac społecznie użytecznych na terenie miasta opóźniło się o kilka miesięcy w stosunku do lat poprzednich, zmniejszono także liczbę osób je wykonujących.

Analiza realizacji prac społecznie użytecznych na terenie miasta w latach 2020-2021 pozwala stwierdzić, że mimo ograniczonych środków przeznaczonych na realizację tej formy wsparcia, jak również trudności wynikające z sytuacji epidemicznej w Polsce, narzędzie to jest niezbędne do aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i przynosi wymierne efekty we współpracy z osobami borykającymi się z problemem bezrobocia. Warto podkreślić, że prace te wykonują osoby mające znaczne trudności w zakresie podjęcia zatrudnienia, w tym osoby niepełnosprawne, czy znajdujące się w wieku nieatrakcyjnym dla potencjalnego pracodawcy, oddalone od rynku pracy.

Ze względu na wciąż istniejący stan epidemii, w roku 2021 Ośrodek zawiesił działalność Klubu Wolontariatu. Wznowienie jego działalności planuje się po ustąpieniu epidemii.

Rozdział 6

System pomocy osobom bezdomnym

Schronisko dla osób bezdomnych w Oświęcimiu działa jako ośrodek wsparcia dla bezdomnych mężczyzn i wchodzi w strukturę organizacyjną Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oświęcimiu. Jest instytucjonalną formą pomocy przeznaczoną dla bezdomnych mężczyzn, mających ostatnie miejsce zameldowania na pobyt stały na terenie miasta Oświęcim. Prawo pobytu, po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz zawarciu kontraktu socjalnego, przyznawane jest w drodze decyzji administracyjnej, a schronisko dysponuje 40 miejscami dla bezdomnych mężczyzn.

Na terenie schroniska funkcjonuje Łaźnia miejska, przeznaczona dla osób bezdomnych przebywających poza placówką oraz mieszkańców miasta Oświęcim, którzy w swoich zasobach mieszkaniowych nie dysponują odpowiednio wyposażonymi pomieszczeniami sanitarno-higienicznymi lub nie posiadają takich pomieszczeń - w grupie tej znajdują się usamodzielnione osoby bezdomne.

Obok schroniska funkcjonuje Ogrzewalnia miejska przeznaczona dla bezdomnych mężczyzn z terenu miasta Oświęcim, a w przypadkach losowych lub w okresie niskich temperatur, aby przeciwdziałać zamarzaniu osób bezdomnych, również spoza jego terenu. Z uwagi na niskie temperatury, mogące zagrażać zdrowiu i życiu

osobom pozostającym pod wpływem alkoholu, incydentalnie do Ogrzewalni miejskiej przyjmowane są osoby nie posiadające statusu osoby bezdomnej, a także kobiety. Pobyt w Ogrzewalni nie wymaga wydania decyzji administracyjnej.

W roku 2021 na podstawie decyzji administracyjnych objęto pomocą w formie tymczasowego schronienia w Schronisku dla osób bezdomnych prowadzonym w strukturze tut. Ośrodka łącznie 52 mężczyzn, w tym 3 osoby w związku z wydanym im nakazem opuszczenia miejsca zamieszkania. Przy czym z uwagi na wytyczne w zakresie przeciwdziałania COVID-19 przed udzieleniem schronienia w w/w Schronisku 7 bezdomnych mężczyzn zostało skierowanych do odbycia schronienia kwarantanny w innym schronisku świadczącym takie usługi. Jednakże spośród tych osób, umieszczonych w tutejszym Schronisku zostały jedynie 3 (4 mężczyzn przerwało schronienie kwarantanny). W celu przeciwdziałania powyższym sytuacjom, a także wynikającym z nich bezproduktywnych kosztów, po uzyskaniu akceptacji Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego, zmieniono zasady przyjmowania osób do Oświęcimskiego schroniska, poprzedzając przyjęcie wykonaniem testu w kierunku COVID-19. Testów takich wykonano w roku 2021: 18. Obok schronienia kwarantanny w kolejnych sześciu przypadkach również ze względu na szczególne okoliczności udzielono schronienia w placówkach znajdujących się poza terenem miasta Oświęcim t.j. w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi (4 mężczyzn) i w schronisku dla bezdomnych kobiet (2 kobiety).

Z Ogrzewalni natomiast skorzystało 73 osoby, w tym 2 kobiety i 25 bezdomnych mężczyzn spoza terenu miasta Oświęcim. Z Łaźni miejskiej skorzystały 102 osoby, wśród nich znaleźli się mieszkańcy miasta, którzy w swoich zasobach mieszkaniowych nie posiadają dostępu do urządzeń sanitarnych lub mediów, w tym usamodzielnione osoby bezdomne. Z uwagi na obowiązujące obostrzenia związane z pandemią koronawirusa dostęp do Łaźni miejskiej czasowo został ograniczony.

Głównym celem Schroniska, obok udzielenia schronienia, jest reintegracja społeczna i zawodowa osób bezdomnych, polegająca na wspieraniu tych osób w wychodzeniu z bezdomności i uzyskaniu samodzielności życiowej.

Celami szczegółowymi realizowanymi w schronisku są:

- * objęcie osób bezdomnych schronieniem i kompleksowym wsparciem,
- * poprawa jakości życia osób bezdomnych i praca nad wzrostem motywacji do zmiany sposobu życia tych osób,
- * poprawa sytuacji osób bezdomnych przebywających w mieście Oświęcim,
- * zwiększenie uczestnictwa i aktywności osób bezdomnych w działaniach ukierunkowanych na poprawę ich sytuacji życiowej,
- * przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego.

Do zadań realizowanych w Schronisku należą:

- * zapewnienie tymczasowego schronienia osobom bezdomnym tego pozbawionym,

- * zabezpieczenie finansowe w oparciu o rozeznaną indywidualną sytuację osoby bezdomnej,
- * zaspokojenie podstawowych potrzeb higienicznych,
- * zapewnienie niezbędnej odzieży i wyposażenia umożliwiającego samodzielność w Schronisku,
- * umożliwienie przygotowywania posiłków osobom bezdomnym, w tym jednego ciepłego,
- * organizacja wsparcia specjalistycznego,
- * organizacja działań środowiskowych, mających na celu integrację społeczną,
- * aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezdomnych,
- * prowadzenie działań interwencyjnych wobec osób bezdomnych,
- * współpraca z instytucjami, organizacjami, związkami wyznaniowymi, przedsiębiorcami itp. w zakresie poprawy sytuacji osób bezdomnych,
- * inne wsparcie wynikające z rozeznaných potrzeb osób bezdomnych i możliwości finansowych Ośrodka, mające na celu przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, wspierającego reintegrację społeczną i zawodową osób bezdomnych.

Wszystkie osoby bezdomne przebywające w Schronisku dla osób bezdomnych objęte są kontraktami socjalnymi w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej – ogółem zawarto 116 kontraktów z 53 osobami. Dodatkowo zawarto 2 kontrakty socjalne z bezdomnymi kobietami, które przebywały w schronisku poza gminą.

W ramach pracy socjalnej motywowano użytkowników do złożenia wniosku w Urzędzie Miasta Oświęcim o przyznanie lokalu socjalnego z zasobów miasta Oświęcim. W celu poprawy relacji rodzinnych prowadzona była aktywna współpraca z członkami rodzin osób bezdomnych, natomiast w stosunku do osób będących w trudnej sytuacji zdrowotnej, były podejmowane działania w kierunku uzyskania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, podjęcia leczenia, umożliwiającego poprawę zdrowia. Z użytkownikami były podejmowane działania w kierunku aktywizacji zawodowej, w celu uzyskania i podniesienia kwalifikacji zawodowych, zwiększenia umiejętności w zakresie aktywnego poszukiwania pracy, w tym sporządzania dokumentów aplikacyjnych, uczestniczenia w rozmowach kwalifikacyjnych z potencjalnymi pracodawcami. W ramach realizowanej pracy socjalnej wspierano także osoby bezdomne w sytuacji kryzysu, związanego z pandemią koronawirusa, motywowano do utrzymania kontaktu z lekarzem, do utrzymania trzeźwego trybu życia i udziału w kwarantannie, po zakończeniu której osoby te mogły zostać przyjęte do Schroniska.

Dominującymi problemami wśród osób bezdomnych, które otrzymały prawo pobytu w Schronisku w 2021 r. były:

Alkoholizm – 33 osoby. Część z nich nadużywała alkoholu okresowo, część utrzymywała całkowitą wstrzeźliwość od napojów alkoholowych. Z uwagi na pandemię koronawirusa, jak w roku 2020, obserwowano wydłużenie się ciągów alkoholowych, jak również okresów zaburzonego funkcjonowania społecznego u części osób bezdomnych, borykających się z problemem alkoholowym. W 2021 roku 2 osoby

uczęszczali na spotkania, 12 osób skorzystało ze wsparcia profilaktycznego w ramach projektu socjalnego, prowadzonego w Domu Socjalnym. Sytuacja osób uzależnionych w trakcie trwania pandemii koronawirusa była szczególnie trudna, z uwagi na okresowy brak dostępu do części wsparcia specjalistycznego funkcjonującego w mieście, a następnie z uwagi na wprowadzone ograniczenia (wsparcie terapeutyczne realizowane poprzez rozmowy telefoniczne). Także i wsparcie profilaktyczne realizowane dla osób uzależnionych w ramach MOPS zostało w tym okresie znacznie ograniczone. Powyższa sytuacja powodowała częstsze nawroty choroby alkoholowej.

Długotrwała choroba lub niepełnosprawność - 34 osoby. Jedna z nich została umieszczona w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznym.

Bezrobocie - 11 osób. W 2021 roku 12 osób pozostawało w zatrudnieniu, 10 wykonywało prace dorywcze. Dwie osoby bezdomne były objęte kontraktami socjalnymi, w których uwzględniono realizację dodatkowych zobowiązań, w związku z udziałem w instruktażu zawodowym, mających na celu kształtowanie i rozwój posiadanych umiejętności w zakresie wykonywania prac budowlanych, aby zwiększyć ich szansę na podjęcie zatrudnienia na otwartym rynku pracy. Spośród osób bezdomnych - użytkowników Schroniska 2 wykonywały prace społecznie użyteczne.

W 2021 roku w ramach prowadzonej pracy socjalnej 6 osób usamodzielniało się, w tym 2 otrzymały mieszkania z zasobów miasta, 1 osoba powróciła do Schroniska po nieudanej próbie usamodzielnienia. Użytkownicy Schroniska chętnie uczestniczyli w realizacji szeregu prac porządkowo – konserwacyjnych na rzecz placówki oraz innych budynków zarządzanych przez MOPS m. in. wymiany zamków, klamek, elementów armatury itp. W ciągu minionego roku dbali również o otoczenie Schroniska, w tym o tereny zielone.

W roku sprawozdawczym osoby bezdomne kontynuowały współpracę z darczyńcami. W ramach tych działań użytkownicy Schroniska zaewidencjonowali 112 darowizn w postaci artykułów spożywczych, odzieży, obuwia, tekstyliów, artykułów chemii gospodarczej, naczyń, gotowych posiłków itp. Darowizny były dystrybuowane przez komitet wyłoniony spośród mieszkańców Schroniska z przeznaczeniem dla osób bezdomnych i ubogich z terenu miasta.

W 2021 roku kontynuowano spotkania Społeczności, które odbyły się 2 razy. Mniejsza liczba odbytych spotkań Społeczności w stosunku do lat ubiegłych związana była z wprowadzonymi zakazami w zakresie gromadzenia się. W ramach spotkań omawiane były bieżące sprawy związane z funkcjonowaniem placówki, a osoby bezdomne aktywnie uczestniczyły w rozwiązywaniu konfliktów interpersonalnych, czy występujących problemów w placówce.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono niezbędne remonty i naprawy, zakupiono niezbędne łóżka i materace, narzędzia, które osoby bezdomne wykorzystują w działaniach podejmowanych na terenie placówki i wokół budynku Schroniska, chemię gospodarczą, środki dezynfekcyjne i ochrony osobistej, artykuły gospodarstwa domowego i sprzęt AGD, artykuły papiernicze, artykuły spożywcze, tekstylia itp.

W Schronisku realizowano w części projekt socjalny pn. „Nigdy nie chodzi o to, jak wielki jest problem, liczy się tylko - jak wielki jesteś TY!”. Działania projektowe zostały ograniczone w związku z trwającym stanem epidemii, część z nich zaplanowano do realizacji w roku przyszłym. Zrealizowano natomiast:

- **Działania środowiskowe:** Święta Wielkanocne pn. „Zmartwychwstanie Pańskie” (objęto wsparciem 30 osób) oraz Święta Bożego Narodzenia pn. „Lulajże Jezuniu” (objęto wsparciem 38 osób) - forma zajęć została ograniczona do przygotowania posiłków świątecznych i wydania ich osobom bezdomnym, z zachowaniem obowiązującego reżimu sanitarnego. Działaniami środowiskowymi organizowanymi z okazji świąt były objęte również osoby bezdomne, przebywające w Ogrzewalni miejskiej, jak również 2 osoby bezdomne usamodzielnione.

- **Działania edukacyjne:** „Działkowicze” o tematyce ogrodniczej (ilość zajęć 15, w których uczestniczyło 7 osób), „Doradcy smaku” o tematyce kucharskiej (ilość zajęć: 11, w których uczestniczyło 8 osób), „Szycie na szczycie” o tematyce recyklingu (ilość zajęć 3, w których uczestniczyło 6 osób). W ramach działań edukacyjnych uczestnicy nabywali umiejętności w zakresie racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami finansowymi (trening budżetowy) oraz niezbędne w prowadzeniu gospodarstwa domowego. W trakcie zajęć o tematyce ogrodniczej kontynuowano prowadzenie zielnika, który pozwolił na kształtowanie prawidłowych nawyków żywieniowych wśród mieszkańców Schroniska. Dodatkowo w trakcie zajęć ogrodniczych została wykonana fontanna z zamkniętym obiegiem wody. Mieszkańcy dbali także o tereny zielone wokół budynku. Warto podkreślić, że część zasadzonych roślin pozyskali we własnym zakresie. W ramach projektu socjalnego kontynuowano prowadzenie fanpage Schroniska na portalu społecznościowy, za pomocą którego była promowana praca grupowa i środowiskowa. Działaniami projektowymi została objęta grupa 62 osób bezdomnych. Osoby bezdomne były również beneficjentami projektu socjalnego pn. „Prawdziwy akt odkrycia nie polega na odnajdywaniu nowych lądów, lecz na patrzeniu na stare w nowy sposób”, w ramach którego, oprócz indywidualnych konsultacji profilaktycznych, zrealizowano dwa wykłady profilaktyczne w zakresie uzależnień.

Podobnie jak w latach ubiegłych, także i w roku 2021 pracownicy Schroniska współpracowali z Policją i Strażą Miejską w zakresie pomocy osobom bezdomnym, ze szczególnym uwzględnieniem okresu zimowego, w którym w ramach "Akcji zima" funkcjonował telefon alarmowy.

W celu realizacji obywatelskich obowiązków pracownicy Schroniska motywowali użytkowników Schroniska i Ogrzewalni Miejskiej do udziału w Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań 2021. W tym względzie pomagali w kontakcie z rachmistrzami lub w spisie z wykorzystaniem systemu elektronicznego. Ponadto zachęcali do udziału w Narodowym Programie Szczepień, umawiali terminy szczepień, uczestniczyli w nich wraz z osobą bezdomną, jeśli wystąpiła taka potrzeba. Powyższe działania zaowocowały 100% udziałem w spisie i około 90% udziałem w szczepieniach.

Przeprowadzona ocena podejmowanych działań na rzecz osób bezdomnych w latach 2020 i 2021 ukazuje, że liczba osób bezdomnych objętych wsparciem w Schronisku obniżyła się. Powyższego nie należy jednakże utożsamiać ze zmniejszeniem się liczby osób bezdomnych w mieście. Przyczyn niższej liczby osób

bezdolnych objętych wsparciem w postaci pobytu w Schronisku dla osób bezdomnych w 2021 roku należy upatrywać w pandemii koronawirusa, która pogorszyła sytuację osób bezdomnych. W związku z ograniczeniem, w tym czasowym, dostępnych dla tej grupy form wsparcia widoczne jest nasilenie się zachowań destrukcyjnych, w tym związanych z częstszymi nawrotami choroby alkoholowej, powodującymi znaczne pogorszenie społecznego funkcjonowania. By ograniczyć przemieszczanie się osób bezdomnych na terenie miasta, Ogrzewalnia miejska funkcjonowała całodobowo, w związku z tym zwiększyło się zapotrzebowanie na usługi świadczone wobec osób bezdomnych korzystających z tej formy, w tym w zakresie dostępu do żywności. Nawroty choroby alkoholowej spowodowały w kilku przypadkach utratę miejsca w Schronisku i konieczność pobytu w Ogrzewalni miejskiej, co sprzyjało nadużywaniu alkoholu, tym samym utrudniając powrót do placówki. Inną trudność spowodowała konieczność zapewnienia kwarantanny osobom bezdomnym ubiegającym się o pobyt w Schronisku dla osób bezdomnych przed przyjęciem do Schroniska, w innej placówce, z uwagi na brak takiej możliwości na terenie miasta. Zaakceptowana przez Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie możliwość wykonania testu w kierunku COVID-19 osobom nowo przyjmowanym do placówki, znacznie poprawiła sytuację, ułatwiając dostęp osobom bezdomnym do kompleksowego wsparcia w Schronisku dla osób bezdomnych. Znacznym wyzwaniem było zbudowanie motywacji do utrzymania trzeźwego trybu życia, umożliwiającego prawidłowe funkcjonowanie w Schronisku dla osób bezdomnych. Dostrzegalna jest także tendencja wzrastająca w zakresie pogarszającego się stanu zdrowia osób bezdomnych obejmowanych wsparciem na terenie miasta - osoby te coraz częściej wymagają wsparcia specjalistycznego, świadczonego także przez placówki, w tym zdrowotne, poza miastem Oświęcim. Przyjęte przez ustawodawcę nowe rozwiązania prawne dotyczące przeciwdziałania przemocy, spowodowały pojawienie się w 2021 roku nowej grupy osób czasowo bezdomnych, na które postanowieniem prokuratorskim został nałożony nakaz opuszczenia miejsca zamieszkania i w związku z tym osoby te ubiegały się o miejsce w Schronisku dla osób bezdomnych na czas obowiązywania niniejszego nakazu.

Rozdział 7

Programy i projekty realizowane w 2021 roku

Podstawowym dokumentem programowym określającym politykę miasta Oświęcim w zakresie pomocy społecznej, jest gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych, a ustawowym koordynatorem jej realizacji jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu. W ślad za zapisami przyjętej Strategii oraz stosownie do rozeznaczonych potrzeb Ośrodek realizował w roku 2021 także lokalne programy pomocy społecznej, w tym osłonowe oraz projekty socjalne uwzględniające aktualnie zdiagnozowane potrzeby mieszkańców. Ponadto w roku 2021 Ośrodek w imieniu miasta Oświęcim aplikował o środki zewnętrzne w ramach ministerialnych programów i projektów.

1. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Oświęcim na lata 2021-2026

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu jest koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Oświęcim na lata 2021-2026”, która przyjęta została Uchwałą Nr XXXIII/539/21 Rady Miasta Oświęcim z dnia 31 marca 2021 r. Strategia

pozwała na racjonalizację lokalnej polityki społecznej, określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znacznym sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować społeczne skutki kwestii społecznych. Dokument ten stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorców interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją oraz wykluczeniem społecznym i doprowadzić do integracji społecznej.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań jest prowadzony przez Zespół oceniający realizację Strategii, powołany Zarządzeniem Nr 0050.118.2021 Prezydenta Miasta Oświęcim z dnia 24 sierpnia 2021 r. (ze zm.). W skład Zespołu weszli przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oświęcimiu oraz przedstawiciele jednostek podległych Prezydentowi Miasta Oświęcim. Zespół dokonuje oceny poziomu wdrożenia zapisów Strategicznych raz na rok, a następnie przygotowuje raport monitoringowy. Zawartą w nim ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w mieście przekazuje Prezydentowi Miasta i Radzie Miasta Oświęcim, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii. Pierwszy raport monitoringowy wraz z oceną skuteczności polityki społecznej w mieście Oświęcim w zakresie realizacji "Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Oświęcim na lata 2021-2026" przekazany zostanie w miesiącu maju 2022 r. Prezydentowi Miasta Oświęcim, a następnie przedstawiony zostanie Radzie Miasta Oświęcim w ramach raportu o stanie gminy, o którym mowa w art. 28aa ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.).

2. Oświęcimski Program Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021-2025

Lokalny Program Pomocy Społecznej pn. "Oświęcimski Program Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021-2025" został przyjęty Uchwałą Nr XXX/477/20 Rady Miasta Oświęcim z dnia 21 grudnia 2020 r. Program ten stanowi kontynuację działań realizowanych w latach poprzednich w oparciu o "Program pracy z osobami wykluczonymi społecznie i zagrożonymi wykluczeniem społecznym, zamieszkałymi na terenie miasta Oświęcim na lata 2015-2020" i umożliwia uzupełnienie zadań realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu, zwiększając kompleksowość wsparcia kierowanego do jednostek, grup, społeczności zagrożonych wykluczeniem społecznym lub doświadczających skutków tego zjawiska.

W 2021 r. uczestnikami powyższego Programu było 61 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Grupę tą tworzyli mieszkańcy miasta Oświęcim korzystający ze wsparcia Ośrodka, w tym część osób bezdomnych i część mieszkańców Domu Socjalnego.

Głównym celem "Oświęcimskiego Programu Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021 - 2025" jest identyfikacja potrzeb i inicjowanie działań ukierunkowanych na inkluzję społeczną osób

zagrożonych zjawiskiem wykluczenia społecznego i doświadczających skutków tego zjawiska, zamieszkujących na terenie miasta Oświęcim, poprzez aktywizację społeczną i zawodową.

W ramach celu głównego Programu wyznaczono następujące cele szczegółowe:

- * poprawa sytuacji osób, grup, społeczności zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych społecznie poprzez promowanie i rozwijanie różnorodnych form aktywizacji społecznej i zawodowej,
- * niwelowanie skutków wykluczenia społecznego poprzez realizację działań aktywizujących,
- * zwiększenie integracji społecznej osób zagrożonych zjawiskiem wykluczenia społecznego lub doświadczających skutków tego zjawiska,
- * rozwój nowych form wsparcia kierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych społecznie, stanowiących uzupełnienie dotychczasowych zasobów lokalnych,
- * rozwój potencjału oraz kompetencji społecznych osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez działania edukacyjne,
- * rozwój wiedzy i umiejętności w zakresie funkcjonowania społecznego i zdrowotnego poprzez działania profilaktyczne,
- * wzmocnienie działań profilaktycznych wśród osób wykluczonych społecznie i zagrożonych tym zjawiskiem,
- * mobilizowanie osób wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem do samopomocy środowiskowej, w tym sąsiedzkiej,
- * wzrost poczucia sprawczości i odpowiedzialności za wywoływanie pozytywnych zmian, zmierzających do poprawy funkcjonowania w obszarze społecznym, zawodowym, zdrowotnym,
- * promowanie wolontariatu wzmacniającego postawy prospołeczne, aktywność i solidarność obywatelską,
- * promowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego i rozwoju zainteresowań.

Powyższe cele mają być realizowane poprzez pracę socjalną, działania edukacyjne, profilaktyczne, integracyjne, samopomocowe, wolontarystyczne.

Całkowity budżet na realizację Programu w roku 2021 wynosił 340.838,00 zł i został wykorzystany w kwocie 280.837,09 zł. W ramach powyższych środków pokryte zostały koszty: wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla 3 pracowników etatowych Domu Socjalnego, wynagrodzeń w ramach umów cywilnoprawnych w zakresie realizacji instruktaży zawodowych, usług edukacyjno-terapeutycznych i pełnienia usług opieki i dozoru. Ponadto pokryte zostały bieżące wydatki związane z realizacją Programu, w tym m.in.: zakup materiałów, narzędzi, elektronarzędzi, tekstyliów, artykułów chemicznych, wyposażenia mieszkań chronionych, aneksów kuchennych oraz sanitariatów.

Program koncentrował się na uzupełniających się obszarach: pracy socjalnej, oddziaływaniach profilaktycznych i edukacyjnych, ukierunkowanych na reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych

zjawiskiem wykluczenia społecznego. W ramach pracy socjalnej realizowano wsparcie w zakresie: poprawy sytuacji socjalno-bytowej mieszkańców Domu Socjalnego, rozwiązywania konfliktów rodzinnych oraz sąsiedzkich, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a także wypełniania dokumentów i załatwiania spraw urzędowych. W/w osoby były motywowane do zmiany dotychczasowej sytuacji życiowej m. in. poprzez podjęcie terapii w zakresie problemu alkoholowego oraz utrzymywanie abstynencji od napojów alkoholowych. Starszy pracownik socjalny pracował z mieszkańcami w zakresie sporządzania rodzinnych wywiadów środowiskowych, jak również prowadzonej pracy socjalnej. Pracownik socjalny przeprowadził ogółem 174 indywidualne rozmowy wspierające i dyscyplinujące z mieszkańcami, w zakresie rozwiązywania problemów dnia codziennego, jak również wywoływania i utrwalania pozytywnych zmian w społecznym funkcjonowaniu. Powyższe wsparcie uzupełnione było przez pracę Opiekunów współpracujących z mieszkańcami, w tym w zakresie utrzymywania prawidłowej higieny osobistej, dbania o czystość w mieszkaniach oraz sanitariatach, a także racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami finansowymi, jak również nawiązania kontaktu z lekarzem, w celu określenia i poprawy stanu zdrowia. Warto podkreślić, że Opiekunowie z mieszkań chronionych uczestniczyli w wizytach lekarskich jak również w wizytach w punktach szczepień z mieszkańcami, jeśli wystąpiła taka konieczność. Ponadto pomagali w realizowaniu codziennych czynności, w sprzątaniu pomieszczeń, sporządzaniu sprawunków dla osób, u których okresowo pogorszył się stan zdrowia, przez nie byli w tym czasie samodzielni. Liczną grupę mieszkańców Domu Socjalnego stanowią osoby bezdomne przechodzące ze Schroniska dla osób bezdomnych do mieszkań chronionych treningowych, w których kontynuują udział w procesie wychodzenia z bezdomności. Warto podkreślić, że w 2021 roku wystąpiły okresowe utrudnienia w realizacji pracy socjalnej i wsparcia świadczonego przez Opiekunów dla użytkowników mieszkań chronionych był szczególnie trudnym w realizacji pracy socjalnej, z uwagi na obowiązujące obostrzenia, powodujące ograniczony dostęp do usług, w tym istotnych usług medycznych. Powyższe trudności powodowały pojawianie się okresowych trudności w funkcjonowaniu społecznym osób wymagających wsparcia - nasilały się konflikty interpersonalne, kierowane wsparcie obejmowało dodatkowe obszary funkcjonowania mieszkańców Domu Socjalnego np. w związku z elektronicznym załatwianiem spraw urzędowych, rejestrowania się na szczepienia itp.

Podobnie jak w Schronisku dla osób bezdomnych, tak również w przypadku mieszkańców Domu Socjalnego pracownicy motywowali jego mieszkańców do realizacji obowiązku obywatelskiego t.j. wzięcia udziału w Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań 2021. W szczególności pomagali w kontakcie z rachmistrzami oraz w zakresie dokonani spisu z użyciem systemu elektronicznego. Ponadto motywowali do wzięcia udziału w Narodowym Programie Szczepień, umawiali terminy szczepień, uczestniczyli w nich wraz z mieszkańcami, jeśli wystąpiła taka konieczność. Powyższe działania zaowocowały 100% udziałem mieszkańców w spisie i około 77% udziałem w szczepieniu.

W ramach Programu w 2021 roku przygotowano projekt socjalny "Prawdziwy akt odkrycia nie polega na odnajdywaniu nowych lądów, lecz na patrzeniu na stare w nowy sposób", w ramach którego zrealizowano następujące działania:

* 30 godzin konsultacji profilaktycznych w zakresie uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych, w tym leków, z których skorzystało ogółem 16 osób, w tym 12 przebywających w Schronisku dla osób bezdomnych i 4 mieszkańców miasta,

* 3 wykłady profilaktyczne, w których wzięło udział ogółem 21 osób,

* przeprowadzono zajęcia ogrodnicze "Wiosenne przesilenie" (ilość zajęć 1, uczestniczyło 7 osób), w trakcie których obsadzono kwiatami klomby i kwietniki. Kwiaty i zioła pozyskano w ramach współpracy z firmą Plantpol, a także dzięki zaangażowaniu mieszkańców. Kwiaty sadzili, a następnie o nie dbali mieszkańcy w ramach budowania odpowiedzialności za miejsce zamieszkania. W ramach zajęć powstał zielnik, z którego korzystali użytkownicy mieszkań chronionych,

* zrealizowano zajęcia kulinarne "Zrób to sam" (ilość zajęć 2, uczestniczyło 7 osób),

* przeprowadzono zajęcia w zakresie dbania o czystość "Perfekcyjni w domu" (ilość zajęć 2, uczestniczyły 3 osoby).

W związku z pandemią koronawirusa i obowiązującymi ograniczeniami, podobnie jak w roku 2020, zrezygnowano z realizacji znacznej części działań projektowych, w tym środowiskowych. Część z nich zaplanowano do realizacji w kolejnym roku.

W ramach reintegracji zawodowej w roku 2021 zrealizowano jeden instruktaż zawodowy, którego celem było nabycie umiejętności pożądaných przez potencjalnych pracodawców (nabywanie kwalifikacji w pracach o charakterze remontowo-budowlanym) - w łącznej ilości 100 godzin dla 4 osób. Przeprowadzony instruktaż zawodowy pozwolił na poprawę stanu technicznego kilku pomieszczeń mieszkalnych w Domu Socjalnym i Schronisku dla osób bezdomnych, jak również na naprawę nawierzchni i odmalowanie wejścia do Ogrzewalni miejskiej.

W ramach Programu w roku 2021 w Domu Socjalnym były realizowane prace społecznie użyteczne, które w okresie czerwiec - listopad wykonywało łącznie 6 osób, które wypracowały 715 godzin zegarowych.

Jednocześnie należy zaznaczyć, że 2 osoby spośród użytkowników mieszkań chronionych treningowych otrzymały mieszkania socjalne z zasobów miasta.

W okresie od lutego do grudnia 2021 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu zlecił pełnienie dozoru opiekunom Domu Socjalnego w Oświęcimiu w celu zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom budynku, mienia MOPS, nadzoru nad przestrzeganiem obowiązującego w budynku Regulaminu i niwelowania zachowań społecznie nieakceptowalnych. Opiekunowie pełnili dozór w godzinach popołudniowo – wieczornych, także w soboty, niedziele i dni świąteczne. Ogółem zrealizowano 1040 godzin usług opieki i nadzoru. W pozytywnym budowaniu wizerunku miejsca zamieszkania aktywnie uczestniczyli mieszkańcy, którzy wykonując prace na rzecz społeczności lokalnej, dbali o jego stan techniczny, porządek w częściach wspólnie użytkowanych, jak i również w bliskim otoczeniu budynku.

Realizację Programu wspierała: Straż Miejska w Oświęcimiu, Komenda Powiatowa Policji w Oświęcimiu, w tym dzielnicowy, Sąd Rejonowy w Oświęcimiu, w tym kuratorzy, pielęgniarki i opiekunki środowiskowe,

pracownicy socjalni, darczyńcy i mieszkańcy Domu Socjalnego. Kompleksowe wsparcie zapewnione w ramach Programu i uzupełnione przez inne działania realizowane przez MOPS, pozwoliły na kontynuację udzielania skutecznej pomocy osobom znajdującym się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, wynikającej m. in. ze złego stanu zdrowia, niepełnosprawności, a także ograniczeń osobistych, utrudniających aktywizację społeczną i zawodową. Liczną grupę osób wspieranych w ramach Programu stanowili użytkownicy Schroniska dla osób bezdomnych, którzy docelowo mogą kontynuować proces readaptacji społecznej i zawodowej w mieszkaniach chronionych treningowych.

3. Projekt Kooperacje 3D - Model wielosektorowej współpracy na rzecz osób i rodzin

W dniu 1 października 2018 r. zostało zawarte porozumienie o współpracy między Województwem Małopolskim, a Gminą Miasto Oświęcim oraz Powiatem Oświęcimskim, które dotyczyło współpracy przy realizacji projektu Kooperacje 3D - model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin. Projekt ten realizowany jest w ramach Osi priorytetowej II Efektywne polityki publiczne na rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.5 Skuteczna pomoc społeczna, w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój na lata 2014-2020, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem projektu było zwiększenie kooperacji oraz współpracy pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej, a podmiotami innych polityk sektorowych istotnych z punktu widzenia włączania społecznego i zwalczania ubóstwa. Efektem współpracy wielosektorowej było zawiązanie na terenie miasta Oświęcim Partnerskiego Zespołu Kooperacyjnego, w skład którego weszli m.in. przedstawiciele pomocy społecznej, sądu, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowej oraz urzędu pracy. Projekt ten realizowany był w 30 czerwca 2021 r. Po jego zakończeniu w dalszym ciągu kontynuowano pracę z rodziną wieloprobemową oraz wzmacniano współpracę międzyinstytucjonalną na rzecz dziecka i rodziny - wykorzystując doświadczenie i wypracowane metody pracy w ramach Kooperacji 3D. W dniu 17 listopada 2021 r. w Krakowie odbyła się konferencja pn. *Usługi społeczne przyszłości - jak budować skuteczny system wsparcia* podsumowująca realizację niniejszego projektu. Miasto Oświęcim i jego jednostka organizacyjna - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu otrzymali tytuł Lidera Współpracy.

4. Lokalny Program Osłonowy dla najuboższych mieszkańców miasta Oświęcim, którzy ponoszą zwiększone koszty grzewcze lokalu mieszkalnego związane z trwałą zmianą systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na jeden z systemów ekologicznych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jest również realizatorem Lokalnego Programu Osłonowego dla najuboższych mieszkańców miasta Oświęcim, którzy ponoszą zwiększone koszty grzewcze lokalu mieszkalnego związane z trwałą zmianą systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na jeden z systemów ekologicznych. Program ten został przyjęty uchwałą Nr LII/1007/18 Rady Miasta Oświęcim z dnia 29 sierpnia 2018 r., a w wyniku przeprowadzonej analizy jego funkcjonowania, w tym wysokości przyjętych kryteriów i maksymalnej wysokości pomocy, został znowelizowany w roku 2020 uchwałą Nr XXV/390/20 Rady Miasta Oświęcim z dnia 26 sierpnia 2020 roku. Program został przyjęty na okres od 1 października 2018 r. do 31 marca 2023 r. Tekst jednolity uchwały Nr LII/1007/18 uchwalającej przedmiotowy Program został

ogłoszony w drodze obwieszczenia przez Radę Miasta Oświęcim z dnia 29 września 2021 r. i opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego z 11 października 2021 r. poz. 5612.

Wsparciem w ramach programu objęte być mogą osoby, które ponoszą zwiększone koszty ogrzewania związane ze zmianą systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na jeden z systemów ekologicznych, takich jak: ogrzewanie gazowe, elektryczne, olejowe, bądź polegające na podłączeniu do miejskiej sieci ciepłowniczej, która to zmiana systemu ogrzewania w zajmowanym przez nie lokalu nastąpiła nie wcześniej niż przed dniem 25 lutego 2015 r. Do września 2020 r. Program przewidywał możliwość uzyskania wsparcia w następujących dwóch przedziałach dochodowych:

W roku 2021 uzyskanie wsparcia w ramach Programu następowało w obrębie dwóch przedziałów dochodowych:

a) w przypadku osób/rodzin, których dochód nie przekraczał 100% aktualnej wysokości kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej, pomoc mogła być udzielona do kwoty 600,00 zł na kwartał w okresie grzewczym,

b) w przypadku osób/rodzin, których dochód był wyższy niż 100% aktualnej wysokości kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej, ale nie przekraczał 180% tego kryterium, pomoc mogła być udzielona do kwoty 400,00 zł na kwartał w okresie grzewczym.

Do dnia 31 grudnia 2021 r. na gruncie pomocy społecznej obowiązywało następujące kryterium dochodowe:

- dla osoby samotnie gospodarującej była to kwota 701,00 zł, podwyższona dla celów realizacji Programu do 180 % wynosiła 1.261,80 zł,

- na osobę w rodzinie była to kwota 528,00 zł, podwyższona dla celów realizacji Programu do 180% wynosiła 950,40 zł.

W roku 2021 na kwartał B (okres grzewczy 2020/2021) obejmujący okres od stycznia do marca 2021 r. złożonych zostało 11 wniosków o udzielenie wsparcia w ramach przedmiotowego Programu i wszystkie rozpatrzone pozytywnie. Wsparcia udzielono 4 osobom/rodzinom osiągającym dochody w wysokości nieprzekraczającej 100% aktualnego kryterium dochodowego w pomocy społecznej, pozostałe osoby/rodziny objęte wsparciem to osoby uzyskujące dochody do 180% aktualnego kryterium dochodowego. Łączna wysokość udzielonego wsparcia na kwartał B obejmujący miesiące od stycznia do marca 2021 r. wyniosła 4.396,74 zł.

W roku 2021 na kwartał A (okres grzewczy 2021/2022) obejmujący okres od miesiąca października do grudnia 2021 r. złożonych zostało 10 wniosków o udzielenie wsparcia w ramach Programu i wszystkie zostały rozpatrzone pozytywnie. Wsparcia udzielono 4 osobom/rodzinom osiągającym dochody w wysokości nieprzekraczającej 100% aktualnego kryterium dochodowego w pomocy społecznej, pozostałe osoby/rodziny to osoby uzyskujące dochody do 180% aktualnego kryterium dochodowego. Łączna wysokość udzielonego wsparcia na kwartał A obejmujący miesiące od października do grudnia 2021 r. wyniosła 3.954,51 zł. Łączna kwota wsparcia udzielonego w ramach Programu w roku 2021 wyniosła 8.351,25 zł.

5. Program "Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej - edycja 2021

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu w roku 2021 uczestniczył w ogłoszonym przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej programie "Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej - edycja 2021. Celem przedmiotowego programu było zapewnienie usług asystenta pełnoletnim osobom niepełnosprawnym ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Usługi asystenta w szczególności mogły polegać na jego pomocy:

- w wyjściu, powrocie oraz dojazdach w wybrane przez uczestnika programu miejsce jak dom, praca, placówki oświatowe, świątynie, placówki służby zdrowia, zajęcia rehabilitacyjne i zajęcia terapeutyczne, wydarzenia kulturalne,
- w zakupach, z zastrzeżeniem aktywnego udziału uczestnika programu przy ich realizacji,
- w załatwianiu spraw urzędowych,
- nawiązaniu kontaktu/współpracy z różnego rodzaju organizacjami,
- w korzystaniu z dóbr kultury.

W ramach programu uzyskano dofinansowanie na realizację usługi asystenta dla 7 osób niepełnosprawnych, w tym dla 5 osób ze znacznym stopniem i dla 2 z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Finalnie usługi asystenta realizowane były dla 3 osób, w tym 1 z orzeczoną znaczną niepełnosprawnością i 2 z umiarkowaną niepełnosprawnością. Usługi asystenta dla osoby z orzeczoną znaczną niepełnosprawnością zostały wykonane w łącznej ilości 45 godzin, natomiast dla osób z umiarkowaną niepełnosprawnością w ilości 252 godzin. Łączne dofinansowanie wykorzystane w ramach programu opiewa na kwotę 15.330,30 zł.

6. Wieloletni rządowy program "Posilek w szkole i w domu " na lata 2019 - 2023

Celem przedmiotowego programu jest udzielenie wsparcia finansowego gminom w zakresie realizacji ich zadania własnego o charakterze obowiązkowym określonego w art. 17 ust. 1 pkt 3 i 14 ustawy o pomocy społecznej t.j. zapewnienia posiłku osobie tego pozbawionej oraz dożywiania dzieci. W programie tym miasto Oświęcim uczestniczy od początku jego obowiązywania a wolę przystąpienia do niego określa Uchwała Nr II/14/18 Rady Miasta Oświęcim z dnia 28 listopada 2018 r. w sprawie przystąpienia gminy Miasto Oświęcim do wieloletniego rządowego programu "Posilek w szkole i w domu" na lata 2019-2023 oraz podwyższenia kwoty kryterium dochodowego i ustalenia zasad zwrotu wydatków poniesionych na świadczenia w ramach realizacji tego programu (Dz.Urz. Woj. Małopolskiego z 2018 r. poz. 8067).

W roku 2021 na realizację powyższych zadań w zakresie dożywiania wydatkowano łącznie 710.771,50 zł, w tym kwotę 447.786,05 zł pochodzącą z budżetu państwa - jako pozyskaną w ramach przedmiotowego programu.

Rozdział 8

Potwierdzanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, przyznawanie i wypłata świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów oraz wydawanie zaświadczeń o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego w oparciu o art. 411 ust. 10g ustawy Prawo ochrony środowiska.

Obok szeroko rozumianych zadań pomocy społecznej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu realizuje również zadania z zakresu potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. W roku 2021 stosownie do udzielonego Dyrektorowi Ośrodka upoważnienia przez Prezydenta Miasta Oświęcim oraz regulacji art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r. poz. 1285 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowań administracyjnych wydanych zostało:

- 76 decyzji administracyjnych potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- 41 decyzji o umorzeniu postępowania, odmowie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej oraz o wygaszeniu pierwotnie wydanych decyzji.

Kolejnym zadaniem statutowym wykonywanym przez Ośrodek jest przyznawanie i wypłacanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie miasta Oświęcim. Zadanie to realizowane jest w oparciu o przepisy ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r. poz. 1915 ze zm.) oraz o Regulamin udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Miasta Oświęcim uchwalony uchwałą Nr XXXV/686/17 Rady Miasta Oświęcim z dnia 31 maja 2017 roku w sprawie uchwalenia Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Miasta Oświęcim (ze zm.).

W roku 2021 w ramach realizacji przedmiotowego zadania wydanych zostało 118 decyzji administracyjnych.

Na rok budżetowy 2021 składają się następujące okresy (rok szkolny) realizacji pomocy materialnej (stypendiów szkolnych):

A: rok szkolny 2020/2021 (wrzesień-czerwiec) obejmuje okres od stycznia do czerwca 2021 r.

B: rok szkolny 2021/2022 (wrzesień-czerwiec) obejmuje okres od września do grudnia 2021 r.

Okres (A) od stycznia do czerwca 2021 r.

* 66 stypendystów kontynuowało realizację przyznanego świadczenia z roku szkolnego od września 2020 r. do czerwca 2021 r.,

* w okresie styczeń - czerwiec 2021 r. wypłacono (zrefundowano) uprawnionym koszty poniesione w związku z edukacją dzieci w ramach ww. pomocy na kwotę 73.656,00 zł.

Na okres (B) od września do grudnia 2021 r. do MOPS wpłynęło 52 wnioski, z czego:

* 52 wnioski spełniały wymogi ustawowe do przyznania ww. pomocy na okres całego roku szkolnego tj. od września 2021 r. do czerwca 2022 r.

* w okresie wrzesień - grudzień 2021 r. wypłacono (zrefundowano) uprawnionym koszty poniesione w związku z edukacją dzieci w ramach ww. pomocy na kwotę 31.477,67 zł.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu od miesiąca grudnia 2020 r. realizuje nowe zadanie obejmujące wydawanie zaświadczeń o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego w oparciu o art. 411 ust. 10g ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, w związku z ubieganiem się przez osobę fizyczną o dofinansowanie z Narodowego lub Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W ramach realizacji przedmiotowego zadania w roku 2021 wydanych zostało łącznie 14 zaświadczeń w powyższym zakresie, w tym 11 dla gospodarstw wieloosobowych i 3 dla gospodarstw jednoosobowych.

Rozdział 9

Realizacja świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zasiłków dla opiekunów, świadczeń wychowawczych, jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka określonego ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" oraz świadczenia dobry start.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu w roku 2021 realizował na rzecz mieszkańców miasta Oświęcim także zadania zlecone z zakresu administracji rządowej na podstawie następujących aktów prawnych:

- 1) ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 111 ze zm.),
- 2) ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 877 ze zm.),
- 3) ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1297),
- 4) ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 2407 ze zm.),
- 5) ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1329),
- 6) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu "Dobry start" (Dz.U. z 2018 r. poz. 1061 ze zm.).

Na realizację tych zadań łącznie z kosztami obsługi w 2021 r. wydatkowano kwotę: **45.918.670,00 zł.**

Wykonanie zadania zleconego na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych za 2021 r.:

Świadczenia rodzinne w 2021 roku pobierały średnio miesięcznie **1.334 rodziny**, w tym uprawnionych do zasiłku rodzinnego, który jest podstawowym świadczeniem rodzinnym, było średnio miesięcznie **519 rodzin**.

Łącznie w okresie **od stycznia do grudnia 2021 r. wypłacono 10.598** (miesięcznych) zasiłków rodzinnych ustalonych w pełnej wysokości, w tym:

- * **3.030 zasiłków rodzinnych** - na rzecz dzieci w wieku do ukończenia 5 roku życia,
- * **7.029 zasiłków rodzinnych** - na rzecz dzieci w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia,
- * **539 zasiłków rodzinnych** - na rzecz dzieci w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia.

Osobom uprawnionym do zasiłku rodzinnego przysługiwały także dodatki do zasiłku rodzinnego wypłacane jednorazowo, bądź też przez 10 lub 12 miesięcy w roku.

Zasiłek pielęgnacyjny w 2021 roku pobierało średnio miesięcznie **961 osób**.

Świadczenie pielęgnacyjne przyznane w związku z niepodjęciem lub rezygnacją z zatrudnienia ze względu na konieczność sprawowania opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny pobierało w 2021 roku średnio miesięcznie **147 osób**, natomiast specjalny zasiłek opiekuńczy pobierało średnio miesięcznie **14 osób**.

Jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka (tzw. becikowe) w 2021 r. wypłacono w związku z urodzeniem się **169 dzieci**, natomiast jednorazowy dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka, którego przyznanie uwarunkowane jest posiadaniem uprawnień do zasiłku rodzinnego przyznano dla **40 dzieci**.

Świadczenie rodzicielskie w 2021 r. otrzymywało średnio miesięcznie **65 matek**.

Lp.	Rodzaj świadczenia:	Kwota wypłaconych świadczeń w zł:	Liczba świadczeń
1.	Zasiłki rodzinne (w pełnej wysokości)	1.230.976	10.598
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych (w pełnej wysokości), w tym z tytułu:	616.601	4.775
2.1.	urodzenie dziecka	40.000	40
2.2.	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	76.243	196
2.3.	samotnego wychowywania dziecka	113.667	579
2.4.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, w tym:	106.100	1.012
2.4.1.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 r.ż.	23.490	261
2.4.2.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 r.ż.	82.610	751
2.5.	rozpoczęcia roku szkolnego	60.700	607
2.6.	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, w tym:	8.896	120
2.6.1.	na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	1.582	14
2.6.2.	na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	7.314	106
2.7.	wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	210.995	2.221

	Razem zasiłki rodzinne wraz z dodatkami (w pełnej wysokości) (1 + 2):	1.847.577	15.373
3.	Świadczenia opiekuńcze, w tym:	6.004.105	13.452
3.1.	Zasiłki pielęgnacyjne	2.486.794	11.527
3.2.	Świadczenia pielęgnacyjne	3.413.851	1.756
3.3.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	103.460	169
4.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	169.000	169
5.	Świadczenie rodzicielskie	713.847	772
	Świadczenia rodzinne razem (1+2+3+4+5):	8.734.529	29.766
6.	Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe dla osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne	644.929	1.225
7.	Składki na ubezpieczenie zdrowotne dla osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne	112.581	643
8.	Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe dla osób pobierających specjalny zasiłek opiekuńczy	17.893	129
9.	Składki na ubezpieczenie zdrowotne dla osób pobierających specjalny zasiłek opiekuńczy	4.775	102
	Ogółem (1+2+3+4+5+6+7+8+9):	9.514.707	31.865

Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami są przyznawane także w obniżonej wysokości obliczonej w ramach tzw. "mechanizmu 1 zł za 1 zł". Dane w przedmiotowym zakresie za rok 2021 obrazuje poniższa tabela:

Lp.	Rodzaj świadczenia:	Kwota wypłaconych świadczeń w zł:	Liczba świadczeń
1.	Zasiłki rodzinne (w obniżonej wysokości)	75.433,65	1.016
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych (w obniżonej wysokości), w tym z tytułu:	47.263,47	604
2.1.	urodzenie dziecka	478,49	5
2.2.	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	4.340,26	28
2.3.	samotnego wychowywania dziecka	15.796,23	149
2.4.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	3.164,20	66
2.5.	rozpoczęcia roku szkolnego	2.725,99	59
2.6.	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	1.019,36	18
2.7.	wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	19.738,94	279
3.	Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłku rodzinnego w obniżonej wysokości, do których prawo zostało ustalone przez wojewodę na podstawie przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego	4.658,16	78
	Łącznie zasiłki rodzinne wraz z dodatkami w obniżonej wysokości (1+2+3)	127.355,28	1.698

W roku 2021 w ramach realizacji powyższego zadania, obok postępowań w sprawie przyznania lub odmowy przyznania świadczeń rodzinnych, prowadzono 54 postępowania w sprawie ustalenia i zwrotu świadczeń nienależnie pobranych, ponadto 135 postępowań w sprawie zmiany wysokości świadczeń pielęgnacyjnych. Jednocześnie należy zaznaczyć, że w związku z przyjętą regulacją ustawy z dnia 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19,

innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2020 r. poz.374 ze zm.), która przewiduje, że orzeczenia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, których ważność upływa po dniu 8 marca 2020 r. zachowują ważność do upływu 60 dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, organy realizujące zadania z zakresu świadczeń rodzinnych uzależnionych od niepełnosprawności, dokonują z urzędu odpowiedniego przedłużenia uprawnień do tych świadczeń. W roku 2021 w takim zakresie prowadzonych było 199 postępowań.

W sprawach dotyczących świadczeń rodzinnych wydano w 2021 roku łącznie **1.803** decyzje administracyjne.

Wykonanie zadania zleconego na podstawie ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów za 2021 r.

Zasiłki dla opiekunów w 2021 r. pobierało średnio miesięcznie 7 osób.

Lp.	Rodzaj świadczenia:	Kwota wypłaconych świadczeń w zł:	Liczba świadczeń
1.	Zasiłki dla opiekunów	43.784	73
2.	Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe dla osób pobierających zasiłki dla opiekunów	7.443	54
3.	Składki na ubezpieczenie zdrowotne dla osób pobierających zasiłki dla opiekunów	1.789	43
4.	Ogółem:	53.016	170

Osoby pobierające zasiłek dla opiekuna rezygnują z jego pobierania, gdyż nabywają uprawnienia do świadczenia pielęgnacyjnego, które jest dla nich zdecydowanie korzystniejszym świadczeniem pod względem finansowym.

Wykonanie zadania zleconego na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów za 2021 r.

Średnio miesięcznie w 2021 r. świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacano dla **223 osób uprawnionych**.

Lp.	Rodzaj świadczenia:	Kwota wypłaconych świadczeń w zł:	Liczba świadczeń
1.	Świadczenia z funduszu alimentacyjnego , w tym:	1.247.939	2.810
1.1	Świadczenia z funduszu alimentacyjnego w pełnej wysokości	1.206.702	2.686
1.2	Świadczenia z funduszu alimentacyjnego w obniżonej wysokości	41.237	124
2.	Kwoty zwrócone przez dłużników alimentacyjnych w 2020 r. z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, z tego	635.881,27 *	
2.1.	- przekazane na dochody budżetu państwa, w tym:	513.459,33	
2.2.	- przekazane na dochody własne organu właściwego wierzyciela	122.421,94	

* W kwocie 635.881,27 zł zwróconej przez dłużników alimentacyjnych mieszczą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości 329.826,38 zł.

Pozostałe do zwrotu przez dłużników alimentacyjnych należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego według stanu na dzień 31.12.2021 r. wynoszą 25.149.399 zł, w tym odsetki 7.707.148 zł (narastająco z uwzględnieniem lat ubiegłych).

W sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego wydano w 2021 r. łącznie 279 decyzji administracyjnych.

W roku 2021 Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej zleciło realizatorom świadczeń rodzinnych oraz funduszu alimentacyjnego dodatkowe zadanie tzw. usługę grupową - Monitoring świadczeń. Polegała ona na weryfikacji zasadności przyznanych świadczeń rodzinnych oraz z funduszu alimentacyjnego w oparciu o dane pochodzące od podmiotów zewnętrznych t.j. ZUS i MEN. W ramach usługi grupowej z zakresu powyższych świadczeń przekazano do weryfikacji 153 sprawy pozyskane z bazy ZUS i 12 spraw z bazy SIO MEN.

Wykonanie zadania zleconego na podstawie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci za 2021 r.

Prawo do świadczenia wychowawczego (500+) w roku 2021 posiadało **4.055 rodzin dla 6.201** dzieci. Tytułem przykładu miesięcznej ilości wypłacanych świadczeń wskazuje się, że w miesiącu **grudniu 2021 r. wypłacono 5.772 świadczenia**. Kwota wydatkowana na ten cel w miesiącu grudniu 2021 r. wyniosła **2.849.068,00 zł**. Łącznie w **2021 roku** wypłacono świadczenia wychowawcze w kwocie **34.283.639,00 zł** i w sprawach tych wydano **88** decyzji administracyjnych oraz **3.959** informacji o przyznaniu świadczenia wychowawczego.

Wykonanie zadania zleconego w zakresie wypłaty jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka określonego ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" w 2021 r.

W 2021 r. wypłacono **4 jednorazowe świadczenia z tytułu urodzenia dziecka** określone w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" w wysokości **4.000,00 zł**. Łączna kwota środków finansowych wydatkowana na realizację w/w zadania w 2021 r. wyniosła **16.000 zł**.

Wykonanie zadania zleconego w zakresie wypłaty świadczenia dobry start (300+) określonego rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” w 2021 r.

W 2021 roku nie przyjmowano i nie rozpatrywano wniosków o ustalenie prawa do świadczenia dobry start, ponieważ realizację zadania przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych. W miesiącu styczniu 2021 roku wypłacono kwotę 7.500 zł tytułem 25 świadczeń dobry start przyznanych w miesiącu grudniu 2020 r. w związku z rozpoczęciem roku szkolnego 2020/2021.

Analiza porównawcza realizacji przedstawionych powyżej zadań zleconych z zakresu administracji rządowej dokonana w odniesieniu do 2020 roku i lat wcześniejszych, wskazuje że koszyk świadczeń socjalnych dla rodzin z dziećmi jest nadal szeroki i przewiduje różne formy finansowego wsparcia. W konsekwencji pozwala to w znacznym stopniu zabezpieczyć potrzeby dzieci, ale i tym samym tworzy stosunkowo duży krąg osób oraz rodzin korzystających z pomocy państwa w tym zakresie. W odniesieniu do świadczeń opiekuńczych przyznawanych z tytułu niepełnosprawności (zasiłki pielęgnacyjne), czy też w związku z opieką nad osobą niepełnosprawną (świadczenie pielęgnacyjne) widoczna jest tendencja wzrostowa. Natomiast w zakresie zasiłków rodzinnych następuje ograniczenie kręgu osób uprawnionych, co jest wynikiem braku waloryzacji kryteriów dochodowych, których spełnienie warunkuje prawo do przedmiotowego zasiłku. Ograniczenie jednak ilości świadczeniobiorców nie powoduje zmniejszenia ilości zadań, ciężar zgromadzenia dokumentacji i pozyskania niezbędnych danych ustawodawca przeniósł na organ realizujący świadczenia. Aktualnie dane dotyczące dochodu rodziny w przeważającej mierze organ ma pozyskać samodzielnie poprzez odpowiednie weryfikacje za pośrednictwem CSIZS Emp@tia.

Rozdział 10

Potrzeby w zakresie pomocy społecznej

Analiza sytuacji społecznej na terenie miasta Oświęcim oraz posiadanych zasobów ujawniła potrzeby w następującym zakresie:

- * utrzymanie na dotychczasowym poziomie, jako niezbędnym i stanowiącym minimum potrzeb, zatrudnienia wykwalifikowanej kadry stosownie do realizowanych zadań w MOPS, a w razie potrzeby zapewnienie dodatkowej etatyzacji,
- * zabezpieczenie środków finansowych na szkolenia i profesjonalizację kadry,
- * zabezpieczenie środków finansowych na modernizację i pełne dostosowanie budynków zarządzanych przez Ośrodek do potrzeb osób niepełnosprawnych, a także założeń proekologicznych,
- * zabezpieczenie środków finansowych na zatrudnienie specjalistów, m.in. prawnika, pedagoga, psychologa i specjalistę świadczącego usługi w zakresie problemu alkoholowego, celem zapewnienia kompleksowego wsparcia i pomocy osobom i rodzinom tego potrzebującym,
- * zabezpieczenie środków finansowych celem zwiększenia ilości godzin usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania świadczonych dla osób starszych i niepełnosprawnych.

ZASTĘPCA DYREKTORA
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Oświęcimiu

mgr Marta Węgrzyn-Skarbek

DYREKTOR
Miejskiego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Oświęcimiu

mgr Beata Łuka

UZASADNIENIE

W myśl art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r. poz. 1372 ze zm.) kierownik ośrodka pomocy społecznej składa radzie gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej. Mając na uwadze powyższą regulację Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oświęcimiu przedstawia *Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oświęcimiu za 2021 rok*.

W sprawozdaniu powyższym, obok szczegółowej informacji na temat wykonywanych zadań z zakresu pomocy społecznej, przedstawione zostały także dane dotyczące realizacji innych zadań powierzonych Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Oświęcimiu oraz informacja o programach i projektach realizowanych przez niego w 2021 r. z uwzględnieniem sytuacji epidemicznej. Ponadto, w podsumowaniu sprawozdania wskazane zostały potrzeby w zakresie pomocy społecznej, występujące obecnie na terenie miasta Oświęcim.

DYREKTOR
Miejskiego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Oświęcimiu
mgr Beata Baka